

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrierile neretrânse nu se
 primesc.
 Manuscrisele nu se restituie.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachr.,
 Nux, Augenthaler & Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 peilik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Publi-
 cări mai dese după tarifară
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 8-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 9.)

„GAZETA” iese în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr. de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr. de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumă la toate ofi-
 cialele poștale din țară și din
 afară și la d-nu colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etajiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dâzul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 44.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 25 Februarie (10 Martie).

1905.

Politică în versuri.

(a) De când opcesiția unită din
 dieta unghurică a ajuns să fie în
 majoritate, koșuthiștii au ajuns și
 mai trufași decum erau. În audien-
 țele ce le au avut diferiții politicieni
 opoziționali dîlele acestea la Burg-ul
 din Viena, în fața Majestății Sale
 tot mereu vorbeau de dorințele „na-
 ționale” și de postulatul de a intro-
 duce limba maghiară și emblemele
 maghiare în armata comună.

A trebuit să vină o fôie de a
 lui Tisza cu numele „Az Ujsag” să
 le spună domnilor opoziționali, că
 greșesc tare când își închipue că ei
 vorbesc în numele întregii națiuni
 și că reprezintă dorințele tuturor
 locuitorilor din Ungaria. Suntem
 două-șeci de milioane de locuitori în
 această țară, dice „Ujsag”, d-er nu
 trebuie să uităm, că din aceste două-
 șeci de milioane nici jumătate nu
 sunt Maghiari. Prin urmare pe cine
 vr-ou să sperie koșuthiștii și aliații
 lor, când vorbesc cu atâta trufie în
 numele întregii națiuni?

Veți bine, fôia lui Tisza s'a fe-
 rit până acuma ca de foc să recu-
 noscă acest adevăr. Cât timp Tisza
 avea majoritatea în dietă, nici-odată
 foile guvernamentale n'au grăit ase-
 menea lucruri. Venind însă acuma
 la strîmtoare, au ajuns și ei în starea
 aceea ca se să audeveresca asupra lor
 proverbul român: Gura păcătoșului
 adevăr grăesce.

Ar crede cine-va, că koșuthiștii
 voind să ia ei frânele guvernării în
 mână se vor strădui să câștige ini-
 mele popórelor, cu cari locuiesc im-
 preună și fără ajutorul cărora chiar
 de ar dobîndi independența țării,
 n'ar fi în stare de-a o susține.

La toate se gîndesc însă cei or-
 biți de totima șovinismului, numai
 la asta nu. Se vede, că școla păti-
 mașe la care au umblat Maghiarii
 de trei-șeci și atîția de ani, și-a pro-
 dus ródele sale.

Nimica alta n'au învățat ei în
 școlă, în societate, la adunări și prin
 pressă, decât să aducă mereu tă-

măie idolului acelaia, care se nu-
 mesce „statul național maghiar”, în
 care altă suflare se nu există decât
 suflare unghurică.

Căutând mereu la ținta aces-
 ta îndepărtată a politiceii lor, pe care
 nu o vor pute realiza în vecii veci-
 lor, ei au uitat, că alătura de d-ênșii
 trăesc atâtea milioane de locuitori,
 cari vorbesc alte limbi și au alte as-
 pirațiuni culturale, și când li-a dat
 norocul ceea-ce nici n'au nădăd-
 uit, fără să fi căutat înainte a se pune
 bine cu acele popóre, îndrăsnesc a
 vorbi și în numele lor.

D-er ce vorbim despre străduin-
 țele îndreptate spre câștigarea con-
 cetătenilor de alte limbi, d-er vedem
 că în pressa maghiară și acuma ca
 și mai înainte se publică aceleași
 batjocuri la adresa naționalităților.
 Încă și mai mult! Ceea-ce mai înainte
 se făcea numai în prosă, astăzi ve-
 dem că se face și în poezie. Diarul
 koșutist „Ellenzek” din Clușiu a pu-
 blicat în numărul său de erî o poe-
 sie intitulată „Cătră trădătorii de
 patrie”, scrisă de un popă reformat
 cu numel Szabolcska Mihaly, care
 se bucură printre Maghiari de repu-
 tația unuia dintre cei mai buni poeți.

Ce se spune în această poezie?
 Se spune nici mai mult, nici mai
 puțin decât că Românii, Slovacii și
 Sârbii și toate celelalte naționalități
 din Ungaria trebuie să cante în limba
 unghuresc, pe care domnul Szabolcska
 e așa de bun să ne îngăduie a-l
 cânta deocamdată fie-care în limba
 sa maternă. Cine n'o vr-ou să facă
 aces-ța, cine nu vrea să renunțe la
 firea lui cu care l'a înzestrat Dum-
 neșeu, la limba și obiceiurile sale,
 la cultura și aspirațiunile sale, —
 pe acela Szabolcska îl scóte afară din
 țară, acela este „trădător de patrie”.

S'au mai v-odut poeți și la alte
 națiuni, al căror condeii a fost in-
 spirat de iubirea de neam și de pa-
 trie, cum au fost la Germani, de
 pildă, Körner și Arndt și chiar și la
 Unguri Petöfi. Aceștia însă când au
 întonat cîntece de patriotism și-au
 ridicat glasul împotriva asupritorilor

cîntând cîntece de libertate și pro-
 rocînd zorile redeșteptării naționale
 pentru poporul lor, — n'au propo-
 v-oduit însă asuprirea și n'au făurit
 lanțuri pentru alte popóre.

Nici-odată un preot al musei nu
 și-a profanat în așa chip chemarea
 ca Szabolcska și profanarea este
 dublă prin faptul, că poetul acesta
 maghiar este și păstor sufletesc,
 chemat a propovădui iubirea și buna
 înțelegere.

Deși suntem deprinși a ceti dîl-
 vic în foile maghiare cele mai mari
 insulte și invinovări de trădare de
 patrie la adresa naționalităților, așa
 că am început a nici nu le mai
 băga în seamă, totuși de astă-dată
 insultele lui Szabolcska a trebuit să
 le țintuim la stêlpu infamiei, fiind-
 că au fost scrise de un poet și păstor
 sufletesc în același timp.

Greșesc foarte mult koșuthiștii,
 creșdnd că prin asemenea lucruri ei
 pregătesc independența țării!

Revistă politică.

Nici săptămîna aces-ța n'a adus
 vr'ou rezolvare în ce privește crisa
 politică și de guvern unghur. Majesta-
 tea Sa a primit în audiență până
 acum pe 9 din cei 16 bărbați po-
 litici pe cari Tisza i-a recomandat
 la curte, ca să li se asculte părerile
 asupra situațiunii. Printre aceștia
 sunt membrii din toate partidele un-
 ghuresci și un deputat croat. Monar-
 chul a primit în audiență pe câte
 trei într'o dî. Pe 9 din ei i-a ascu-
 tat, rămîne să mai asculte pe 7.

Impresia generală după aceste
 audiențe este, că Coróna nu vr-ou să
 facă concesii partidelor coalițiunii
 opoziționale în ce privește ces-
 tiunile militare și în alte ces-
 tiuni, cari ating poziția de mare putere a mo-
 narchiei. Nici pe terenul economic
 cercurile hotărîtore din Viena nu
 sunt aplecate a face concesii, așa
 că o cale de descurcare e foarte greu
 de găsit, după-ce de altă parte nici
 cei din coalițiune nu sunt învoiiți
 a-și jertfi punctul lor de vedere.

Resistența coróniei e sprijinită
 acum și de partidul liberal al lui
 Tisza, din sinul căruia încă au fost
 chemați în audiență vre-o 5—6 mem-
 bri. Aceștia își dau toată silința a
 strica treburile coalițiunii, căci tot
 mai nutresc speranța să ajungă la
 cîrmă.

În ast-fel de împrejurări situa-
 țiunea politică internă continuă să
 fie foarte serioasă.

În fața aces-ței situațiunii comi-
 tetul executiv al partidelor din opi-
 sițiua unită a ținut alaltă-erî o con-
 ferență în care s'a ocupat cu eve-
 nimentele de la ordinea dîlei. S'a
 constatat cu mîhnire, că prea se
 lungesce domnia actualului guvern
 Tisza și că Tisza a stors în timpul
 din urmă număróse oficii, ranguri
 și titluri pentru ómenii de ai săi.
 Comitetul n'a adus de alt-fel nici o
 decisiune, ci a enunțat, că hotărîrile
 ulterioare și-le face pendente de la
 rezultatul audiențelor din Viena.

Tot alaltă-erî a avut o conferență
 și partidul koșutist. Francisc Kossuth
 a făcut interesanta declarație, că s'a
 înțeles încă de mai înainte cu Tisza,
 ca până la rezolvarea crizei să nu
 se facă obiect de discuție actele și
 faptele guvernului Tisza. Declarația
 lui Kossuth a produs senzație, care
 s'a mai mărit atuncî cînd Kossuth
 a spus, că Maj. Sa însuși a cerut de
 la contele Apponyi, pe care l'a pri-
 mit în audiență, să nu se atingă în
 dietă deocamdată ces-țiunile, cari pri-
 vesc lucrarea guvernului demisionat.
 Mai mult, Maj. Sa era gata a amăna
 din nou dieta prin rescript regesc
 și Tisza avea deja în buzunar acest
 rescript. Descoperirile aces-țe au pro-
 dus o penibilă impresie asupra koșu-
 tiștilor, căci ele dovedesc, că facto-
 rul suprem constituțional a pus con-
 diție coalițiunii de a nu da ansă la
 isbucniri de pasiuni nouă, decă vr-ou
 și doresc ca dieta să nu fie din nou
 amănată. Și mai dovedesc aces-țe des-
 coperiri de altă parte și aceea, că
 crisa actuală pôte să dureze încă luni
 de dîle.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Smeóica.

— Zoresce-ți fugarul, o drag F-ët-frumos!
 Zoresce-ți fugarul și-aține-te bine!
 Căci étă Smeóica cu chipul hidos
 Pe urmele nóstre pornit-a, și vine
 Purtată în gónă, ca norul de v-ent
 C'o falcă în cer și cu alta 'n păm-ent.

— N'ai témă, copilă de craiú, căci cu noi
 E Galben-din-sóre, copilă, n'ai témă!
 Aruncă năframa cea scumpă 'napoi,
 S-é creșcă un codru năstrușnic de-aramă:
 Pân' dinții Smeóicei, roșdnd, s'ar toci,
 Noi fi-vom departe, departe de-aci!

— Zoresce-ți fugarul, o drag F-ët-frumos!
 Nu simți tu dogórea arđendu-te 'n spate?
 E crunta Smeóică cu chipul hidos;
 Roșdnd la copaci, prin pădure străbate.
 Ea vine cumplită, cu p-erul vilvoi —
 Și decă ne-ajunge, Aman e de noi!

— N'ai témă, tu mândră copilă de craiú!
 N'ai témă, al inimei mele tesaur!

Aruncă-i tu pieptenul de-aur ce-l ai,
 Pe loc să se facă un munte de aur.
 Ah, étă-l cum creșce cu vîrfu în cer —
 S-é-l ródă Smeóica cu dinții de fier!

— Zoresce-ți fugarul, o drag F-ët-frumos!
 Căci muntele étă, se clatină, crapă:
 Smeóica cumplită, cu chipul hidos,
 Prin borta deschisă se viră și scapă.
 Ea varsă cătran și puciosă pe nări —
 N'auđi tu vilvórea cum clocotă'n zări?

— N'ai témă, tu scumpă copilă de craiú!
 N'ai témă, căci léc îi găsim noi îndată!
 Aruncă-i oglinda vrăjită ce-o ai,
 S-é creșcă o baltă ad-encă și látă:
 Căci apa cea látă va pune hotar
 Pe care-o s-é'ncerce s-é-l trecă 'n zadar!

— Zoresce-ți fugarul, o drag F-ët-frumos!
 S-é 'ntunecă cerul, păm-entul vuesce.
 Te uită! Smeóica cu chipul hidos
 Se sbate'n mocirlă și se svírcolesce.
 Ea urlă turbată și asvirle spre noi
 Cu ghiarele-i híde bucăți de noroiú!

— N'ai témă, tu dulce copilă de craiú!
 Acolo rămîne de-acum înainte!
 Noi însă trecut-am pe celă-lalt plaiú,
 În lumea de visuri curate și sfinte!
 Înlanțuie-mi gátul cu brațul t-eu drag! —
 O, las' să ne ducă fugarul pribag!

St. O. Iosif.

Brădulețul.

De Elise Müller.

Despre un mic brăduleț, pe care l'am
 v-odut într'o grădină mare și frumoasă, vo-
 iesc să vă povestesc. Era nu numai mic
 d-er și pipernicit, îmbrăcat într'o haină
 verde s-erăcacióasă și ruptă, așa că nu se
 potrivea să stea într'o societate de plante
 așa nobile, cari trăiau în grădina aceea.

Nu-i pria brădulețului aici și mereu
 se doria să fie în patria lui iubită, lângă
 liniștitul lac, unde v-oduse întâiași dată
 lumina sórelui, acolo între brađii uriași și
 străvechi. D-er ómenii nemiloși l'au smuls
 dintre rudenile sale și trebui să facă o
 lungă călătorie până ajunse în grădina cea
 măr-étă. Arborii cei nobili se mirau ce

trebuie să simtă brădulețul în păm-entul
 cel gras și bun și nu pricepeau de ce co-
 păcelul muntean își lăsa trist crăcile spre
 păm-ent. Ah! bieții arbori nu cunosceau
 dorul cel mare din pieptul brădulețului și
 nu audeau sóptele și vorbele r-entăcióse
 ale florilor și a altor plante în contra mi-
 cului străin sosit în mijlocul lor. Palmie-
 rul îngâmfat, ce sta în vecinătatea bradu-
 lui, nu putea suferi de loc pe brăduleț.
 Trandafirii cu flori roșii priveau cu dis-
 preț la d-ensul. Ah! de a-și pute fi erășii
 între ai mei, acasă în patria mea, ce fe-
 ricit a-și fi! Séu cel puțin decă a-și avé
 și eu un prietin credincios, care să țină
 la mine, așa duce-o mai ușor și așa mai
 p-ut suportă lupta dușmănosă pornită împo-
 triva mea!

Plin de astfel de gánduri, séra se a-
 propia, amurgul se întindea tot mai mult
 și brădulețul adormii în sfîrșit cu ochii
 plini de lacr-emi! Apoi sosi nóptea cu a-
 ripa întunecată și învali toate plantele cu
 scutul ei ocrotitor. Acuma nimenea nu-l
 mai vedea, nimenea nu se mai putea uita
 la d-ensul, acum brădulețul se bucura de

O scire înveselitoare am avut de înregistrat săptămâna acesta privitor la *Românii macedoneni*. Toți reprezentanții marilor puteri și-au ridicat cuvântul la Constantinopol pentru împlinirea dorințelor Românilor macedonenți și au sprijinit în chipul cel mai eficace pe ministrul plenipotențiar român din Constantinopol. Ambasadorul austro-ungar baronul Calice cu deosebire a luat sub ocrotirea sa cauza Românilor macedonenți și se speră, că dorințele acestora vor fi împlinite în curând.

Războiul ruso-japonez.

Sunt opt zile de când între Șaho și Mukden se dau lupte crâncene între Ruși și Japonezi. Lupta nu e decisă încă pe nici o parte, se crede însă că ați mâne se va decide pe a cui parte e norocul armelor.

Japonezii fac eforturi uriașe de a impresura cele două aripe rusești și de a tăia astfel retragerea lui Kuropatkin din Mukden. Deja se anunță, că generalul japonez *Nogi*, care conduce aripa estemă stângă, a impresurat aripa dreaptă a Rușilor și înainteză spre răsărit, ca să taie linia ferată dintre Mukden și Tienlin și marele drum al mandarinilor, unicul drum de retragere a lui Kuropatkin. În același timp armata generalului *Oku* asediază Mukdenul dinspre sud-vest și armata lui stă acum lângă fluviul Hun la Masiapu.

Pe de altă parte la Șaho cele două centre ale inamicilor stau neconținți în luptă, ăr la aripa stângă rusescă dușmanii se combat cu noroc schimbăcios. Este interesant și caracteristic pentru planul lui Kuropatkin, că Rușii concentrează forțe considerabile la Fusun, situat cam la 30 chilom. spre răsărit de Mukden. Prin orașul acesta trece drumul ce vine din munții Talin și Kuroki încă năvăleşte contra acestui oraș, pentru-ca să-l ocupe și astfel să închidă retragerea centrului rusesc de la Șaho.

Resumăm în următoarele scirile ce vin de pe câmpul de războiu, cari cea mai mare parte sunt din isvor privat și venind prin Londra:

Lupte spăimântătoare.

Agentia »Reuter« (Londra) spune după sciri private, că extrema aripă stângă a Japonezilor se află la nord-vest de Mukden, decât-va chilom. depărtare de oraș. Grosul aripei drepte rusești ar fi încunjurat. Se dau lupte spăimântătoare. Artileria japoneză a distrus multe sate. Pierderile sunt colosale din ambel părți.

Raportele rusești spun dimpotrivă, că bătăliile principale s'au dat alaltăieri la 13 chilom. la sud de Mukden lângă Tașiceao și Iansutuu. Ambele armate și-au ținut pozițiile. A doua zi dimineața Japonezii au reînceput ofensiva cu forțe mare vioiciune în contra aripei stânga rusești, comandată de generalul Rennekampf.

„*Journal*“ din Paris află din Mukden, că asalturile Japonezilor contra centrului rusesc au fost respinse toate. Rușii au câștigat teren, pe când aripa stângă japoneză pune în primejdie aripa dreaptă rusescă.

Pierderile Japonezilor trec până acum de 40,000 omeni. Lupta între corpul de armată al generalului *Nogi* și armata rusă comandată de generalul *Kaulbars* a luat proporții teribile. Lupta s'a dat la 9 kilom. la nord-vest de Mukden. Luptei de artilerie i-a urmat o luptă cu baioneta, spăimântătoare. Rușii au cucerit câte-va sate printre cari și Tașiceao, cheia pozițiilor japoneze, cucerind și multe mitralieze.

În schimb telegramele ce le primesc din Tokio diarul »Standard« spun, că flancurile drepte și stâng japoneze continuă să înainteze respingând pe Ruși, cari au pierdut 40,000 omeni.

O telegramă din Mukden cu data de 7 Martie spune următoarele: Trupele baronului *Kaulbars* au susținut un duel înverșunat la 9 kilom. spre nord-vest de Mukden. S'au bătut cu baioneta. Compăniile siberiane au luat din mâinile Japonezilor mai multe sate, apoi au ocupat Tașiceao, care formeză baza operațiilor japoneze. În acest ținut situațiunea strategică, neschimbată și forțe puțin lămurită din cauza câmpului de luptă prea întins. În tot cazul această bătălie va fi decisivă.

Rușii cred să învingă.

„*Lokalanzeiger*“ (Berlin) primesc din Petersburg informațiuni, după cari scirile ultime din Mukden sunt favorabile Rușilor. Situațiunea trupelor lor la nord-vest e bună. Trei diviziuni japoneze au încercat în zadar să respingă pe Ruși. Acești, comandați de bătrânul general *Linevici* în persoană, au raportat succese însemnate. Generalul *Danilov* a respins 17 asalturi, deși suferise pierderi mari. Danilov a reușit să împingă înainte aripa sa dreaptă. După o luptă cu baioneta Rușii au cucerit tranșeele Japonezilor. Câte-va zile înainte Japonezii încercară să rupă liniile rusești la Schapu, dér 80 de tunuri rusești își concentrară focul asupra inamicului, cari după o jumătate de oră trebui să se retragă cu pierderi mari. Moralul trupelor rusești este excelent. Luptele au fost spăimântătoare. Rușii au credință în victorie.

Situație neschimbată.

Din Tokio primesc agentia »Reuter« scirea, că câte-va asalturi rusești în apropiere de Titajita au fost respinse. Atacul japonez contra localității Manchuntan face

progrese încete. Luni noaptea Rușii au executat un contra-atac asupra pozițiilor japoneze de la pasul Gutulin, dér au fost respinși. Situația în general e neschimbată. Japonezii au ocupat, după o crâncenă luptă, două localități. Un alt atac rusesc pe țermul drept al fluviului Hunho, a fost respins la zece mile de Mukden.

Două rapoarte ale lui Kuropatkin.

Generalissimul *Kuropatkin* telegrafiază cu data de 5 Martie confirmând, că toate atacurile japoneze au fost respinse. Rușii au ocupat *Nusington*, precum și alte sate. Lângă înălțimea *Putilov* au făcut 100 prizonieri. Colonelul *Rumschewich* a fost rănit. Inimicul se retrage spre sud. În pasul Gutulin vânătorii noștri au înaintat până la Sunciusi și Manhesi, după-ce au silit pe inamic la retragere. La *Ubenpudza* inimicul s'a retras în vechile-i pozițiuni lângă *Puiadza*. Trupele noastre au ocupat fără de luptă înălțimea, ce dominază ținutul.

În telegrama de la 6 Martie *Kuropatkin* dice: La centru e liniște completă. Aripa noastră dreaptă continuă atacurile spre sud de Mukden. Inimicul a făcut eforturi uriașe, ca să cucerească un sat, dér fu respins. S'era la 10 a fost respins al 10-lea asalt și artileria noastră de la *Edagen* ne-a sprijinit spre a respinge atacurile inamicului contra înălțimei *Putilov*. Eri la miezul nopții Japonezii au atacat *Kandolisan*, însă după o luptă de trei ore au fost respinși. La *Gutulin* am numărat 2030 cadavre japoneze, între cari 30 ofițeri. Am înmormântat o parte a celor căduți. Trupele noastre de la *Tomagușan* au respins mai multe atacuri ale inamicului cauzându-i pierderi enorme. Am ocupat un defileu (pas) la 10 verste de *Kudiadza*.

După scirile mai nouă luptele în jur de Mukden n'au pierdut nimic din violența lor, ci devin din ce în ce mai înverșunate. Cei doi inimiți își susțin și-și apără pozițiile cu încăpăținare. La 7 Martie lupta la aripa dreaptă rusescă a durat până s'era. După o depeșă din Mukden Japonezii au luat o bună pozițiune la *Masiapu* și înainteză spre nord, fără însă a-și fi apropiat ținta. Pierderile Rușilor sunt mai mari cu pierderile de la *Liaoyang*, ale Japonezilor însă sunt și mai mari.

Scirile din Tokio vestesc, că retragerea lui *Kuropatkin* e primejduită și că Rușii încep a și retrage trupele de la aripa stângă și-și trimit trupele de ajutor spre miadă-noaptea de Mukden.

Din toate aceste sciri, cari în mare parte se contradic, nu se poate cunoște adevărata stare a lucrurilor la Mukden.

Textul noului manifest al Țarului.

Țarul *Nicolae II* a adresat poporului rus un nou manifest, care a fost trimis telegrafic tuturor Țarelor mari din lume. Manifestul acesta, care a format și va forma încă obiect de viuă discuțiune în presa din lumea de ați, îl publicăm aici cu textul lui întreg așa cum a apărut în *Messengerul imperiului* din Petersburg.

Se dice că manifestul acesta al Țarului a impresionat favorabil masele lucrătorilor, cari sunt împărțiți acum în două tabere. Numărul greviștilor a început să scadă în Rusia și propaganda naționalistă rusă câștigă teren.

Etă manifestul:

„Sôrtea nepătrunsă a voit să bântuiască patria cu grele încercări. Războiul sângeros din Extremul Orient pentru onorea Rusiei și domnia în apele oceanului Pacific, atât de necesară pentru întărirea prosperității pacifice nu numai a poporului nostru, ci și a celorlalte popore creștine pe timp de secole a cerut de la poporul rus o însemnată încordare a forțelor și a înghițit multe victime scumpe inimilor noastre.

„Pe când glorioșii fi ai Rusiei se luptă cu vitejie și devotament, dându-și viața pentru credință, Țar și patrie, în patria noastră chiar au izbucnit turburări spre bucuria inamicului, spre mâhnirea noastră. Orbiți de trufie, șefii mișcării revoluționare dau lovituri sfintei biserici ortodoxe și temelii întărite prin legi ale statului rus, ei crezând că decă vor distruge legătura firască cu trecutul, vor nimici actuala ordine de stat și vor întemeia în locul ei o nouă administrație a țerei pe o basă, care nu-i potrivită pentru patria noastră.

„Atentatul asupra lui *Sergiu*, care iubia cu căldură întâia capitală a Imperiului și a găsit o morțe prematură în mijlocul monumentelor sfinte ale Kremlinului, rănesce adânc sentimentele naționale ale fie-cărui cetățen, căruia îi sunt scumpe onorea numelui de rus și reputația patriei.

„Îndurăm cu resemnare încercările prin care trecem și găsim putere și mângâiere în adâncă credință, în mila pe care Dumnezeu a arătat-o tot-deuna puterii rusești și în străvechea și cunoscuta supunere a credinciosului popor pentru tron.

„Prin rugăciunile sfintei pravoslavnice biserici, sub stindardul puterii țariste Rusia a trecut deja adesea prin războie mari și a eșit tot-deuna cu o nouă putere neînfrântă, din nevoi și greutate.

„Totuși desordinea internă în timpul din urmă și creșterea răscoalei și a turburărilor ne impune datoria de a aduce aminte instituțiilor de guvernământ și

liniștea mult dorită. Dér ce simțuri îl cuprind de-odată? Vise el, séu era adevăr, ceea ce veduse? Parcă ici în apropiere se ivi o flacăra luminosă prin întunec, apoi colo altă flacăra? Ah, dér nu era nici vis, nici apariție... nu. — Flăcările se apropiu din ce în ce și umpleau aerul... erau prietenii cunoscuți și iubiți ai patriei sale, erau licuricii cari veneau să-l viziteze. Ei sbîrnăiau pe aci și pe dincolo și în sfîrșit veselii, că au găsit pe micul prieten din munți, se adunară în jurul lui și se așezară pe ramurile lui cele verzi. Ehei, cum scilipeau și scinteiau în întunecul nopții și ce frumos apărea micul brăduț, parcă sute de diamante îl împodobeau! Acuma nu se mai rușina, acuma strălucea mai frumos, ca toate rozele și cu mândrie își întindea ramurile în toate părțile.

Dér fericirea sa nu era încă desăvirșită. Prin desisul grădinei se auzi un murmur, ținele pădurilor își făcură și ele aparițiunea și jucau ușor prin aer dansurile lor vesele și în mijlocul lor, îmbrăcat într-o haină verde aurie, împodobit cu mărgel, diamante și alte nestimate lumi-

nose — se ivi strălucitor împăratul braților cu sceptor și corună. Împăratul se apropie repede de brăduț și îl sărută. Ah, ce bine se simți acum brăduț și privi în sus la densusul cu recunoscință. Împăratul însă îi dice: »Fii liniștit, tu n'o să mai fi singur dragă, brăduț. Am auzit dorința ta, cunosc gândurile tale și ecă ț-am adus un mic prieten, cu care să vorbești și care te va înțelege. Nu te mai supăra pe îngâmfații și invidioșii locuitorii ai acestei grădini. ci gândește, că tu ai menirea de a face bucurie și a aduce folos omului, care te-a plantat aici. El te-a adus cu gând bun și tu cu calitățile tale numai bucurii o să-i produci și ca să-ți poți îndeplini și mai bine chemarea ta ț-am adus aici un prieten. Nici o dată să nu crezi că ești uitat de mine, căci împăratul braților nu uită pe fiii săi, el îi găsesce ori unde ar fi pe pământ. Cresce și te întărește, mie spre cinste și omenilor spre bucurie!

După ce sfîrși el aceste cuvinte plantă pe noul brăduț în pământul môle și amândoi amicii se îmbrățoșară cu dragoste. Împăratul braților însă întinse mâna

lui apărătoare peste copii săi și dorul de patrie dispărui din această clipă. Uimiți palmierii și trandafirii priveau la această apariție nocturnă și nici nu îndrăneau se se miște. Împăratul braților își luă apoi rămas bun de la iubiții săi și sărutându-i cu duioșie... Apoi plecă împreună cu zinele lui prin noaptea liniștită, încunjuț de mii de purtători de facile. Întunecul éráși acoperi grădina, dér liniște încă nu se făcu curând.

În colțul singuratic noii prietenii își povestiră nesfîrșit despre frumoșele păduri din patria lor, despre lacurile cu apa limpede ca cristalul și despre covorele moi de muschi Astfel trecu scurta noastră noapte de vară și somnul nu se lipi de ochii lor. În dimineața următoare omenii priveau cu mirare cât de frumos și repede creștea brăduț și nu-și puteau da sémă, cine a plantat pe prietenul său de-alături. Nimeni nu putu afla taina acesta, fiind-că limba florilor și a arborilor nu se învêta în nici o școlă și nu o pot pricepe omenii. Amândoi prietenii însă creșeau și păreau așa de veselii și de mulțumiți, în cât nu rămaseră în urma celorlalți arbori nobili.

Erna însă, când trandafirii își pierduseră de multă vreme frunzele și florile și sumeții palmierii sgriburiau învêliți în mantalele lor diforme de érnă, prietenii noștri erau veselii, căci singurii ei aveau o haină frumoasă, de colóre verde închisă cu dantele delicate de zăpadă, ér pásărelele, cari nu plecaseră în țerile căldurose veneau pe crăcile lor verzi și cântau vesele cântece.

Când luna plină însă luminează grădina cea liniștită și câmpiile îmbrăcate cu zăpada scilpitore, atunci împăratul zăpedii éráși sbóră peste pământ îmbrăcat în mantaua de cristale scilpitore și își vizitează copiii săi, ér aceștia se bucură, uită gerul și furtunile și așteptă cu inima mângăiată apropierea primăverei.

Vedeți, deci, iubiți cetitori, din cele ce v'am povestit, că nimenea nu este de tot părăsit în lumea acesta. Și de ființele cele mai mici și slabe ale pământului are grijă și veghiază un spirit protector, care le întinde mână de ajutor tocmai la timp.

tuturor autorităților datorită și jurământului lor de credință, în scopul de a veghea asupra apărării legilor și a siguranței publice, în deplina cunoștință a răspunderii lor morale și de serviciu, față de tron și de patrie. Gândindu-ne mereu la binele poporului și firma noastră credință în Dumnezeu, că după ce a pus la încercare răbdarea noastră ne va dăruia victoria armelor, chemăm pe toți oamenii cu sentimentul bun din toate clasele poporului, să se alăture la noi cu fapta și cu cuvântul, pentru marea și sfânta faptă de a birui pe aprigul dușman extern și pentru stăpînirească în țară, precum și pentru ca să lucreze în contra turburărilor interne.

„Amintim, că în numai atitudinea liniștită a tuturor populațiilor ni ar face cu putință să realizăm — pe baza reînnoirii vieții intelectuale a poporului, — îmbunătățirea sôrteii sale și perfecționarea așezămintelor statului.

„Fie ca toți cetățenii ruși să se strângă cu tărie împrejurul tronului, care e credincios trecutului Rusiei și să ducă în mod cinstit și conștient în unire cu noi grija pentru toate afacerile de stat.

„Fie ca Dumnezeu să dea clerului evlavie, guvernanților și magistraților adevăr, poporului pace, legilor credință și putere pentru întărirea autorității și pentru binele scumpilor noștri supuși.

Nicolae.”

SCRIRILE ȚILEI.

— 21 Februarie v.

† **Victor Popescu.** Mercuri în prima Martie st. n. avocatul Victor Popescu din Brașov se afla tocmai pledând în sala tribunalului când deodată îi veni rău. Îngălbenind își întreruse pledoaria și membrii tribunalului i-au sărit întru ajutor și l-au condus în cabinetul d-lui jude Grünfeld, unde veni în curând mai mulți doctori, cari i-au dat primele ajutoare. Popescu fu atins de apoplexie (gută) și fu transportat la locuința sa din Strada Negră. Ajutorul medicilor nu l'a putut salva și după suferințe de o săptămână s'a mutat la cele vecinice astăzi în 9 Martie, la orele 3 dimineața. Adresăm familiei întristate sincerile noastre condolențe.

Cartofi cu preț redus. Ministrul ungar de agricultură prin circulara nr. 5200/905 aduce la cunoștința publică, că vinde cartofi la particulari, atât pentru pus în cuiburi, cât și ca articol de hrană cu preț redus de 5 cor. 50 bani hectolitru. Trimiterea se face numai cu vagonul, er prețul se plătește cu rambursă. (Nachnahme, utânvetel). Cheltuelile transportului le plătește statul. Petițiile cu adresa exactă a celui ce face comanda și cu stațiunea căii ferate sunt a se adresa la ministerul de agricultură până la 15 l. c.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat: „Lugojana” institut de credit și economii Lugojău 50 cor., d-l Ioan Stoia invet. în Orlat și d-sora Anița

Răducu din Săliște în loc de anunțuri de finanțare 10 cor. D-l Ioan Socaciu profesor Brașov în amintirea mamei sale Maria G. Socaciu răposată în 22 Febr. v. a. c. în Mandra 20 cor. „Cordiana” instit. de credit și economii în Fofeldea 20 cor. Primescă generoșii donatori cele mai căldurose mulțumite. — *Direcțiunea școlilor gr. or. române din Brașov.*

Reorganizarea comitetului revoluționar.

„Politische Correspondenz” primesce din Sofia scirea, că acțiunea lui Sarafoff în Macedonia se mărginește de-ocamdată la vilaetul Ueskueb, deoarece ceilalți șefi macedoneni nu vor să mai scie de Sarafoff, care refuză a se supune hotărârilor comune. Grupul lui Sarafoff se va mărgini la propaganda prin dinamită. Acum se reorganizează comitetul macedonean pe baze democratice. Doctorul Tatarcef și Matoff au demisionat din însărcinarea de reprezentanți la Sofia ai comitetului revoluționar. Direcțiunea și reprezentanța acestui comitet va fi luată de șefii aleși, cari vor rezida la Sofia. În vilaetul Adrianopol urmează a se face numeroase arestări. Bulgarii încep din nou a fugi la fruntaria bulgară.

O cântăreță română în străinătate. În numărul 50 al diarului „Troppauer Ztg.” cetim o scire despre o serată musicală, aranjată la 26 Februarie a. c. în orașul Troppau de către „Alianța damelor creștine” din acel oraș. La această serată și-a dat concursul și cântăreța de operă d-sora Valeria Papp. „D-sora Papp — scrie „Tr. Ztg.” — a cântat trei cântece stărnind cu prestațiunile sale artistice aplauzele generale ale publicului. Tineră d-sora dispune de o voce splendidă și de o școlă escelentă. Afară de acestea figura ei elegantă a provocat admirație. A cântat „Loreley” de Liszt, „Ich liebe dich” de Grieg și „Cordule” o compoziție dragălașă a d-lui căpitan-auditor Eugen Papp, fratele cântăreței. Prin cântarea acestei compoziții („Cordule”) în limba românească — limba ei maternă — d-sora Papp a atins culmea prestațiunilor sale. — Ne face o deosebită bucurie vedând foile străine apreciând cu atâta laudă prestațiunile artistice ale unei românce și ne servește spre mângâiere faptul, că d-sora Papp a știut să câștige admirație chiar și printre străini accentelor dulcose românești. Cu toate că se dice că patria artistului este lumea întregă, totuși de câte ori cetim laude la adresa artiștilor români, ni-se reînnoește dorința de a-i vedea întorcându-se acasă, unde să detecteze pe conaționali lor cu talentul, ce li-a dat Dumnezeu.

Petrecerea suboficierilor și fruntașilor regim. 50 despre care am făcut amintire și în nrul precedent, s'a ținut la 11 (25) Febr. a. c. Despre această petrecere împreună cu producțiune musicală-teatrală ni-se scrie următoarele: Producțiunea s'a început cu frumoasă piesă a lui Alexandri „Cinel-Cinel”, în care au jucat mai mulți suboficieri și d-sore ca țărani și țărance în costum național. Dintre bărbați s'a distins sergentul V. Ivan și N. Jurja, primul în rolul lui Graur și al doilea ca boer Sandu. Tot asemenea și d-sorele în rolurile: Smărăndiței, Floriceii etc. Intrăgă reprezentanța a reușit peste așteptare. Ca încheiere a producțiunii s'a jucat „Călușerul de Mureș” din partea a vr'o 20 voinici unu și

unu. îmbrăcați în costume românești de pe Mureș, cari sunt proprietatea regimentului. Trebuie să fi văzut acest joc voinicesc și abilitatea, cu care a fost predat, pentru ca să-ți poți face idee clară despre el. Au și fost răsplătiți cu aplauze furtunoase. Sergentul N. Cristina ca vătaf și instructor al călușerilor, merită pentru acesta totă lauda. De altfel întregul merit pentru reușita acestei serate, este în primul rând al sergenților Ivan, Jurja și Cristina. Dansul s'a început cu „Hora Sinaiei” și tot cu ea s'a încheiat în zori de zi. Quadrilul și Romana s'au jucat de aproape 100 părechii. Peste tot întreg decursul petrecerii, presidată de locotenentul Anton Sauer, a fost frumos și impunător. La producțiune au luat parte mulți ofițeri superiori, în frunte cu Esc. Sa gen. Iosef Tappeiner, comandantul regimentului, colonelul Scheuchenstuel, locot. col. Pacheny, major Kriner, căpitanii Mustețiu, Keverșan, Müller, Paternos, locot. Neustifter, Kröner, subloc. Michel, Bancs, Stanka, Rup, Melzer etc. Ca încheiere imi esprim dorința ca bravii suboficieri ai reg. 50 să nu se oprască la acest frumos început. — F. n.

Societatea meseriașilor din Blasiu invită la producțiunea teatrală urmată de joc, care va avea loc Sâmbătă în 11 Martie 1905 în „Hotel Univers.” Inceputul la 8 ore. Prețul de intrare: Loc I cor. 1'60, Loc II cor. 1'20 Stal I cor. Bilete de intrare se pot cumpăra la „Consum” er sera la cassă.

Program: „Petulantul” comedie în 5 acte de A. Kotzebue trad. de I. St. Șulț. Personele: D-l Aug. Coltor, d-na E. Trifan, d-sora Emilia Dragoș, d-l Aurel Maniu, d-l Iuliu Gruita, d-l Aug. Gruita, d-sora Anetta Nagy, d-l I. Barbu, d-sora Maria Halász, d-l I. Barbu. Mai mulți țărani.

Tinerimea română din Brașov (Scheiă-Costă) invită cu totă onoarea la petrecerea populară împreună cu dans, ce se va arangia Sâmbătă în 26 Februarie v. (11 Martie n.) 1905, în sala hotelului „Central” (Nr. 1) din loc. Inceputul la 8 ore sera. Corurile se dirigiază de d-l St. C. Voicu, absolvent al conserv. din București și dirigent al corului bisericeii Sf. Adormiri din Brașovul-vechiu. Din venitul curat, o parte se alătură la fondul tinerimei de pe Costă, er altă parte pentru scopuri filantropice. Prețul de intrare: de persoană 1 corónă. Contribuiri peste taxă și oferte marinoase se primesc cu mulțumită și se vor publica.

Apetitul Parisienilor. Țilele aceste a apărut o interesantă statistică, care înșiră numărul vitelor ce s'au consumat de către locuitorii capitalei Franței în decursul anului trecut. În abatorul Villette s'au tăiat în anul trecut 250,000 boi și vaci, 230,000 viței, 1,700,000 oi și berbeci și 200,000 porci. În abatorul Vaugirard au fost tăiați 45,000 boi și vaci, 46,000 viței, 320,000 oi și 120,000 porci. În halele de vânzare ale Parisului se vând anual cam 16 milioane chile de carne de vită, 19 milioane carne de viței, 8 milioane carne de oie și 27 milioane carne de porc. În total s'au mâncat anul trecut 246,957,485 chile de carne, cam 670,000 chile la zi. Afară de acesta se mai taie an de an cam 20,000 de cai și măgari.

Tergul de țără al treilea al comunei Vaida-Recea, (comitatul Făgărașului) se va ține în anul acesta, precum și tot-deuna, în viitor în 21 Martie st. n.

Luna, ca oglinda pământului. Crommelin, președintele societății astronomice engleze, recomandă geografilor, ca la hotărârea părților necunoscute ale pământului să considere drept oglindă luna. El a ajuns la această constatare în urma faptului, că la întunecime de lună regiunile polare se puteau observa în lună. Decă s'ar studia acesta s'ar pute ajunge la constatări interesante.

De la curtea cu jurați. La curtea cu jurați din Brașov s'a terminat er procesul lui Petru Szonda din Purcăreni, acusat că și-a dat foc casei și prăvăliei. Curtea a fost presidată de judele Budai Gábor. Acusarea a susținut-o substitutul Molnár Endre, er apărător a fost Dr. Weiss Ignatz. Szonda a fost achitat. Procesul a durat 3 zile.

Alegerea de la Ceh. În numărul 7 de Duminecă al foiei noastre, s'a strecurat o erore în articolușul privitor la alegerea de la Cehul-Silvaniei, pe care o rectificăm — Prin omisiunea unui nu se conturbă cu totul înțelesul frazei din rându-rile 4 și 5, cari sunt a-se ceti corect: „Br. Bornemisza a fost ales la Ceh, însă nu cu drept și lege...”

Soția mea a fost bolnavă doi ani și după-ce au purtat șese săptămâni crucea d-vostre dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 s'a însănătoșat pe deplin, reumatismul și astma ei au încetat, pentru care nu pot fi îndeajuns mulțumitor invențiunii d-vostre minunate. Repet mii de mulțumiri. Cu deplină stimă *Klanka Ianos* (Angern.)

Acastă scrisore a primit-o inventatorul crucii vindecătoare electro-magnetică R. B. Nr. 86967. d-l Müller Albert (Budapesta V., Strada Vadász Nr. 42/a) E.

Clubul naționalist — fapte și cuvinte.

Deputații români, candidați de comitetul adunării activiste din Sibiu, opt la număr, au format împreună un club naționalist, la care s'au alăturat și deputatul slovac Milan Hodza și sârbul naționalist Pavlovici. A fost ales președinte al clubului d. Teodor Mihali, er notar d-l Milan Hodza.

Indată-ce s'a constituit clubul naționalist foile maghiare din Budapesta au început să publice comunicate despre cele ce s'au petrecut în sinul lui. Au vorbit și de atitudinea politică a Românilor din club și de-o hotărâre, ce ar fi luat-o clubul naționalist ca limba sa de consultare și protocolară să fie cea maghiară. Din partea clubului însuși nu s'a publicat până acuma nici o

Voinicu și colera.

— Baladă populară. —

Colo jos
Pe-un șes frumos,
La curțile lui Organ,
Lui Organ
Cel bocotan,
Străin voinic imi sosea,
Imi sosea
Imi ajungea,
Pe-un roib negru ca corbu
Și iute ca vultur.
Cel voinic cum imi sosea
Călușelu-și vijgălea,
Cu potcove 'l potcovea.
Murgu sta
Și nu prea sta,
Și din graiu mi-l agrăia:
„Hei dragă stăpânule
Iute cu potcovele,

Mai iute cu cuiele,
Că colera mi o sosit
Ce-o găsit
Mi-o 'nceluit,
Înceluit
Omorît.
Ce-o aflat
Mi-o îngropat.”
Cum dicea
Cum imi sosia
Colera
Năprasnică
De care lumea fugea.
Cum sosia
Cum imi dicea:
„Voinice voinicule,
Grăbesce-te 'n potcovit
Că ai cu min' de vinit,
De vinit
De drumărit,
Până col' la Gârla rea,

Unde nu e nici un bine
Numa chine
Și suspine,
Și crășnitul dinților
Blastămul părinților.”
— „Hei coleră pomă rea
Duce-m'ăș la Gârla rea,
Pe tin' să te îmbrănceesc
Și în ea să te trîntesc,
Dér vip dușmanl străineii
Să-mi ducă mândra cu ei,
Și vin dușmanl văpăiați
Să-mi ducă pe ai mei frați,
Pe-ai mei frați
Pe-ai mei fêrtăți.”
Colera érá-i dicea
Și maselele 'ș bătea:
„Cată iute cuiele
Și bate potcovele,
Că n'am vreme de-așteptat
Și cu tine de luptat.”

— „Potcovele le-am bătut
Cu cuiuțe de argint
Să n'ajungă pe pământ;
Er cu tine bôlă rea
N'oiu mere la Gârla rea,
Făr' cu tin' m'oiu răsboi
Și pe tin' te-oiu birul,
Și în Gârla te-oiu trântl.”
Cum dicea
Așa făcea,
Că de șele mi-o prindea
Oblu 'n două mi-o rupea
Și în gârla mi-o svirlea,
Dér Gârla n'o cuprindea
Făr' afară mi-o țipa,
Lumea să mi-o pustiéscă
Pe ómeni să-i prăpădescă.

Cul. de Theodor A. Bogdan,
învățator în Bistrița.

Cei mai excelenți profesori și medicii
il recomandă ca remediu cu efect

Sirolin

contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat **Convalescenților după influență.** — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegmă și face se înceteză asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvizzera.)

declarațiune s'eu desmintire în privința acésta.

Unul din cetitorii noștri ne scrie cu privire la acestea următoarele rânduri, cărora le dăm loc în speranță, că vor contribui ca deputații români să facă pași cuveniți pentru lămurirea lucrurilor:

Curios lucru, că încă nimeni n'a critisat *ex-thesi* pe noii deputați români și procedurile lor, și deja se ridică glasuri de apărare în organele activiste și se declară sus și tare, că folosul activității nu trebuie căutat în parlament, ci afară de parlament, în meetingurile ce eventual le vor pute ține cei opt deputați.

Despre un lucru are să fie în curat orî-cine: Deputații români din Budapesta trebuie să scie, că toți pașii lor vor fi urmăriți de mii de ochi de acasă, și astfel trebuie să-și întocmească fiecare cuvânt și fie-care pas ca cel puțin să nu strice, decât nu pot folosi cauzei. Mai ales să nu uite, că imunitatea de deputat nu-i poate scusa decât între faptele și cuvintele lor se vedesce contradicere. Și o astfel de contradicere am vădit până acuma și eu în două momente:

Întâiu s'a publicat prin toate foile, în două rânduri, că deputații români ar fi declarat că programul lor stă mai aproape de Kossuthiști de cât de partidul liberal. Va să zică o înclinare spre Kossuthiști!

Orî-care ar fi programul deputaților români, în general și special, peste faptul acesta, care nu s'a desmintit de nimeni, nu se poate trece cu indiferență. Dér e și în contradicere cu ceea ce deputații români spun publicului românesc, prin organul lor de la Arad, unde se scria:

»Referințele partidelor parlamentare de astăzi pe noi nu ne privesc. Pentru noi *tote* sunt una și noi trebuie să fim una față cu ele. Nu ca dușmani, ci ca Români!»

Ei, atunci de ce preferința față cu Kossuthiștii?

Al doilea: s'a publicat în toate foile, că clubul deputaților naționali, constituit sub șefia d-lui Dr. Teodor Mihali, a adoptat limba maghiară ca limbă oficială de desbatere și de protocol. Faptul nu s'a desmintit, deși era prilej dat. Intreb cu cuvintele »Tribunei« redigeată de Russu-Șirianu care, cum se spune, a pledat pentru limba maghiară și a isbutit. Ei bine: »Așa se contopesc sufletul poporului în sufletul reprezentantului său și se crează unitatea națională fără de care e imposibilă o luptă națională?»

Și cum se potrivește acésta cu baza de operație ce statoriată:

»Cine a luat asupra sa sarcina de a reprezenta poporul, acela trebuie să abdică de sine, de simpatii și antipatii, plăceri și displăceri subiective, în lăuntru și în afară de-opotrivă?»

Un cetitor de foi românesci.

Comitetul permanent administrativ al comitatului Brașov a ținut la 7 Martie o ședință, în care viceșpanul Dr. Fr. Jeckel și-a cetit raportul administrativ, cu care în legătură a recapitulat timpul de un an de când d-l fișpan Dr. George de Székely a fost numit în fruntea comitatului Brașov. La 9 Martie se împlinesc adecă anul de când d-l fișpan a fost instalat. În timpul acesta, dișe d-l vicișpan, d-l Dr. de Székely a știut să câștige inimele tuturor fără deosebire de confesiune și naționalitate, dându-și totă silința a promova starea culturală și economică a acestui comitat. D-l vicespan imploră dela Dumneșeu ca d-l Dr. Székely și mai departe să pótă lucra pentru binele patriei și al comitatului.

D-l fișpan emoționat răspunde, că un an este prea scurt pentru a-și câștiga merite deosebite. El privesc acésta salutare a comitetului permanent ca un semn de prietenie și bunăvoință și o recunoșcere a silinței sale de a lucra imparțial. Iși va da silința și în viitor de a câștiga și păstra încrederea concetățenilor săi.

Adv. I. Lenger — spune »Kr. Ztg.« — care a intrat pe când vorbea fișpanul,

afând de ce era vorba, îndată a cerut cuvântul spre a declara în limba germană, că dă și din parte-și espresiune mulțumirei pentru activitatea imparțială a d-lui fișpan, ca să nu se credă, că numai acei membri ai comisiei cari aparțin partidei guvernului, ar fi recunoșcători!

Un banchet al pressei în Bucuresci.

Personalul redacției și administrației diarului »Universul« a oferit Lună s'era în localul restaurantului Vera, un banchet d-lor Marion și Trocopiu, doi colegi, cari au împlinit două-șeci de ani de muncă la acest diar. Două-șeci de ani de muncă cu succesul, care a făcut din întreprinderea obscură de atunci, instituțiunea populară de astăzi, constituie o viață de om. Așa a judecat presa, care a fost întregă reprezentată la acésta interesantă s'erbătoare profesională; așa a judecat proprietara diarului, care a oferit neobosiților săi redactori câte un condei de aur; — așa a judecat, în sfârșit de mult publicul cel mare, care și-a făcut hrană diilnică din produsul muncii intelectuale a acestor confrăți și a colegilor lor. — Felicităm cu totă căldura inimii pe s'erbătoriții confrăți de la »Universul«.

Geoagiu, în 6 Martie 1905.

(Coresp. part. a »Gaz Trans.«)

Steag de nuntă periculos pentru stat. O nuntă frumoasă țărănească a fost ađi în Geoagiu, o nuntă, ca și care numai la noi la Români poți vedea. Nuntași tocmai eșisera dela biserică și s'au și încins feciorii la o horă veselă și frumoasă și jucau de-ți era mai mare dragul să te uiți la ei. În mijlocul nuntașilor era și vornicul cel mare, care purta un stég făcut din o pânză albă de in, vre-o câte-va năframe, brăe și panglicii dela fete. Stégul acesta, — pe care îl fac vorniceii (chemătorii) și după nuntă érași îl desfac, donând o parte din obiectele de pe el miresei, drept cadou, — are mare însemnătate la nunțile țărănesci de pe aici. De aceea nu este nuntă, la care acest steag să lipsescă.

Cam pe la 12 ore din di nuntași își petreceau fără grije, când vr'o 3—4 domni unguri, între cari un notar din Balșa, *Koncza Kálmán*, care așa de dragi îi are pe Români, de pe a căror spinare trăeșce, încât ar fi gata să-i stingă într'o lingură de apă, apoi un avocat jidan, aședat numai de curând în Geoagiu, — se apropiară de grupul nuntașilor. Notărășelul amintit aflându-se într'o stare cam iluminată, se deșteptă din cugetele sale patriotice când zări stégul, la care uitându-se mai de aproape, observă, că pe el, — *horibile dictu*, — erau aninate și câte-va panglici tricolore românesci! La atâta cutezanță valahă totuși nu s'a așteptat d-l notarș. Auđi acolo! Să pună ei tricolor românesc pe steag?!... Védând deci acésta sabia a lui Damocles, care în forma unui tricolor românesc atârna deasupra statului maghiar, amenințându-l cu prăbușire totală, cu gróză în suflet alergă la fișolgăbirul să-l aviseze despre acésta primejdie, ca încă de cu vreme să se facă pași de lipsă pentru confiscarea stégului periculos.

Ér fișolgăbirul *Fekete*, de aici, care în timpul din urmă a devenit atât de faimos din cauza multelor și nedreptelor osinde, ce le-a aplicat bieților Români ca un fel de răsbunare, că la alegerea de deputat din Orăștie n'au votat cu candidatul guvernului, și-a pus întreg aparatul în mișcare, ca să salveze patria amenințată. Porunci deci sbirilor săi, cari din nefericirea lor erau chiar Români, ca să grăbescă la fața locului și să confiscé stégul. Bieții nuntași, cari într'aceea se dușeră la casa miresei și își continuară acolo petrecerea, se treziră dintr'odată cu cei 2 panduri, cari pretinșeră să li se estradée stégul de nuntă, căci ei au porunca dela Măria Sa fișolgăbirul, să-l ducă la el.

Acest amestec incuificabil al organului administrativ într'o nuntă paclnică ca asta, produse o adencă consternațiune în sinul poporului. Védând însă, că cu forța nu vor ajunge departe, n'aură ce

face, ci predară stégul pandurilor, cari îl duseră la pretură. Vr'o câți-va nuntași însă, cari plecară să vadă ce vor face cu stégul lor, întelnind în cale pe un cand. de adv. român din Geoagiu, îi istorisiră întempleră, rugându-l să mergă la pretură și să ceră în numele lor estradarea stégului, cu atât mai vértos, că ei n'au făcut nimenui nimica și că nu înțeleg de ce li s'a confiscat stégul.

D-l din chestie primind însărcinarea se presentă înaintea fișolgăbirului și predă rugarea țeranilor. Ț'ai gást'o însă! Cu tóte că d-l cand. de adv. a arătat până la evidentă, că acești țerani paclnici n'au avut nici o intențiune să demonstreze cu stégul în contra statului, ci numai dintr'un obicei străvechiu la Români din acest ținut, au făcut stégul și, că și pân'acuma la tóte nunțile au avut stég de acesta, dér nimeni nimica nu li-a diș; că obiectele de pe stég sunt cadourile miresei, — d-l fișolgăbiru a rămas neînduplecat, aștinând, că acest stég e un însemn și că s'a comis cu el crimă în contra statului, de aceea nu-l póté estrada, ci are să-l păstreze ca »corpus delicti«.

Astfel veselia nuntașilor rămase conturbată, dér în schimb patria fú — salvată!

Chestia stégului se va continua înaintea preturei, ér stegarul va fi pedepsit pentru transgresiune!...

Apoi ne mai intrébă compatrioții noștri, că de ce suntem neîndestulii? și, că ce ne mai trebuie pe lângă o libertate atât de mare?

Ér d-l Fekete et Com. plânge cu lacrimi de crocodil, că: »mie numai de s'ermanul acesta de popor mi-e milă, pe care agitatorii îl seduc!«

Mulțam de o astfel de milă când ne încarcă cu pedepse, fiind nevinovați, și ne asupresc unde numai pot! Involuntar ne vine în minte povestea cu *lupul și mielul*.

Zenius.

Ferți-vé de otrava sufletescă a învățăturilor rele.

Discurs popular rostit la adunarea populară a parochienilor bisericii Sfântului Nicolae din Brașov-Scheiu în 11 Februarie v. 1905, de Virgil Onițu, director gimnazial.

Cinstiți și iubiți parochieni ai bisericii Sf-lui Nicolae!

Betrânul Miron Costin, marele cronicar al Moldovei, mort acum 214 ani, unul dintre cei mai înșetoșați după sciință și după carte bărbați ce a avut neamul nostru, cu înțelepciunea firăscă a vorbii sale bătrănesci serie într'un loc:

»Puternicul Dumneșeu, cinstite iubiți cetitorule, să-ți dăruiescă după aceste »cumplite vremi a anilor noștri, când-va și mai slobode veacuri, intru care, pe lângă alte trebii, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă; că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în totă viața omului zăbavă, decât cetitul cărților«.

Împlinitu-s'a dorința bunului cronicar. Dat'a Dumneșeu după acele »cumplite vremi« a anilor lui, ađi »mai slobode veacuri«, în cari »pe lângă alte trebii« putem să ne îndeletnicim și cu cetitul cărților. Dat'a Dumneșeu să avem bărbați cărturari, cari să ne povățuescă prin scrișul lor și dat'a Dumneșeu să avem și mult popor cu cunoștința de carte, care să facă »iscusită zăbavă« cu cetitul celor scrise de omenii săi cărturari.

Scriitorii de cărți și de gazete sunt s'emanătorii, cărțile și gazetele sunt s'e-

*) Se scie că unii male n'enți din parochia Scheiului au pus la cale o agitațiune urită și detestabilă în contra corpului profesoral și a învățătorimeii de la școlăle noastre din Brașov. Mai înăiu publicară o broșură, a căreia rea tendință o am demascat-o deja pe la începutul anului curent. Continundu-se acum acele atacuri prin colonele fôiei săptămânale, ce-o scot amintirii malcontenti, cum se vede, anume pentru a le servi ca mijloc de agitațiune electorală, ne simțim moralicesc obligați a da lo, la rugarea autorului, discursului de mai sus, făcând astfel cu puință, celor în modul cel mai condamnabi și cel mai nejust atacați, de a-se apăra.

Red.

mânța învățăturii, ér mulțimea poporului cetitor este pământul, în care are să ncolțescă, să crească și să rodescă s'emanța învățăturii.

Fericit poporul ai cărui cărturari și gazetari sunt s'emanători de semințe bune, de învățătură înălțătoare și de folos obștesc; — nefericit, de trei-ori nefericit poporul, ai cărui cărturari și gazetari nu sunt s'emanători de semințe bune, ci de neghină și de scaiș, — căci sufletul poporului este ca și pământul, el primesce de-opotrivă și s'emanța cea bună și s'emanța cea rea, în el încolțesce și firul de grâu și buruiana, și durere — tot ca pământul — sufletul poporului póté fi copleșit mai lesne de buruiana relilor învățăturii, decât de rodul bogat al celor bune. Grăul e mai plăpând decât scaișul și unde e grâu și scaiș împreună, acolo grăul se prăpădesce și scaișul dă înaintea.

Cine a propovăduit ore învățăturii mai adevărate, mai curate și mai Dumneșeesci între omenii din popor decât însuși mântuitorul și Domnul nostru Isus Christos? Și totuși învățătura lui a încolțit abia în sufletele unui mic mănunchiu de omenii, ér mulțimea poporului primind neghina s'emanată de fariseii și cărturarii mincinoși în ziua cea de cumpenă a mântuitorului strigat'a într'un glas: *reștignește-!*

Și trecut'au sute de ani și vărsatu-s'a sângele nevinovat a mii și mii de mucenici până când lumea a înțeles și a primit sfânta învățătură a Domnului nostru Isus Christos, stărpindu-se astfel scaișul păgânătății din sufletul popórelor și făcând să ncolțescă grăul curat al creștinătății.

Durere, iubiți ascultători, cercatune-a și pe noi Români din Brașov Domnul trimițându-ne o samă de cărturari și de gazetari noi, cari în dișele din urmă au început să arunce cu mâna plină în poporul nostru din Scheiu s'emanța rea a unor învățăturii greșite, a căror răspândire ar însemna întunecarea și nu luminarea poporului, înșosirea și nu înălțarea lui.

Ar fi un păcat neiertat pentru noi ceștialați cărturari, pe cari ne-a învrednicit Dumneșeu să avem parte de învățătură, și cari vedem și cunoșcem s'emanța cea rea, ce se aruncă în popor cu atâta nesocotință din partea unor frați rătăciți, — diș, ar fi un păcat de neiertat, decât în fața acestei porniri am tăcea și am sta cum se dișe cu mâinile în sân. Nu ca să luminăm pe frații noștri cărturari rătăciți, căci sunt ei destul de luminați, ca să vadă că umbilă pe căi străambe, — ci ca să luminăm pe bietul popor, care crede în scrișul tipărit și se lasă ușor sedus de învățăturii rele! Iată o datorință frumoasă și grea pentru noi, pe care o să ne-o și împlinim, decât ne va ajuta Dumneșeu.

Ar fi dér să arăt acum, care este s'emanța de neghină și de scaiș, care să aruncă ađi drept grâu curat între poporul nostru din Scheiu?

Înainte de ce a'și răspunde însă la acésta întrebare, să-mi dați voia să arunc o scurtă ochire peste cele ce s'au petrecut în anii din urmă în viața noastră bisericăscă și școlară din Scheiu. Cunoșcând aceste, vom înțelegé mai lesne rostul învățăturilor rătăcite și ne va fi mai ușor să le stărpim.

*

Sunt vr'o 17 ani de când în comitetul parochial al Bisericii Sfântului Nicolae au intrat nișce omenii, cari au condus afacerile bisericii mai întâiu împreună și cu alți omenii de carte și de samă din Scheiu. Și a fost bine așa. Treburile Bisericii sunt treburi obștesci, așa dér bine este, ca în conducerea lor să fie reprezentată obștea prin toți bărbații ei mai de samă și mai aleși. Dela o vreme însă au început a se cam schimba lucrurile. S'a făcut o tovărășie de vr'o 4—5 omenii, cari cu încetul au început să radă din jurul lor pe toți cari nu dișeau la tóte făptuirile lor: Da! Măria ta! — Și nu-i bine să se facă așa în treburi de ale obștei. Căci astfel încetéză paza bună a faptelor, ér paza bună este care te apără de primejdia rea. Astfel stăpâniți din fostul comitet parochial s'au lipsit ei înșiși de paza bună și deci

nu au putut scăpa de primejdia rea. Ne-fiind dăr nici o pază bună, omenii s'au fudulit, s'au fudulit tot mai rău și mai rău, — până când au ajuns în fudulia lor se creadă, că ei sunt — nu ceea-ce erau a-decă: nisce *slujitori* ai Bisericii Sf. Nicolae, ci — *stăpânii* bisericii. O credință greșită, de tot greșită, după cum voiți a-răta îndată.

Sluga bună caută voia și binele stăpânului, — un comitet parochial la locul său, știind că e slugă a Sfintei Biserici, caută deci numai binele acesteia; — *stăpânul* își caută numai interesul, folosul și câștigul său propriu; — un comitet parochial, care crede că el este stăpânul, va începe să facă tot asemenea, adică: își va căuta interesul *său* și nu al Bisericii. Și stăpânii din comitet (căci nu era tot comitetul stăpân, ci numai câțiva din el) așa au și făcut.

Voiți dovedi cele șise cu câte-va fapte.

Într-o bună zi stăpânii pun treburile la cale, ca unul dintre ei, care n'a făcut nimic mai mult de cât îi era datorința să facă și anume să facă fără plată și să se mulțămescă cu cinstea locului pe care-l ocupa, — dic, ca unul dintre ei să capete un mic dar dela Sfânta Biserică în sumă de 5000 corone! Și ca mâne adunatu-s-au în sinod și datu-i-au 5000 de cor., bani albi numerați în palmă! —

Alta!

Între dirigătorii bisericii erau 2 inși, cari aveau să capete câte 600 cor. leafă pe an, cu totul deci 1200 cor. pentru doi. Unul dintre stăpâni, care avea una dintre aceste dirigătorii, își dice în gândul său: mai bine 1200 în punga mea, decât numai 600; ér 600 în a altuia! Și ca ađi și-a ăis vorba asta în gândul lui și de mâne încolo anî întregi de-a rândul a băgat singur la busunar *două lefură*, fără știrea și învoirea stăpânului, adevărat, adică a Bisericii. —

Alta!

Unul dintre stăpâni și-a făcut o tipografie, ér altul mai mic avea o leșoră prea mică dela școlă; — hai să dăm de lucru tipografiei și haid să mărim leșora celui mai mic! Și dat'au cu ochii de arhiva bogată în scrisori vechi ale Bisericii. „Să le scotem la vileag, frate“, dicea ăl mare cătră ăl mic, „tu le dai la tipar, eu le tipăresc și Biserica ne plătesce pe amândoi“. Așa au și făcut. Și tipografia stăpânului a băgat la busunar suma frumoasă de 6338 cor., ér puil de stăpân a încasat tot dela biserică suma de corone 4060 pentru darea în tipar a documentelor. Greșala stăpânilor după vremuri a fost cu atât mai mare, cu cât biserică puté să rămână cu toți banii aceștia de cor. 10,398 în pungă și să aibă și tipărite și date în vileag acele vechi documente fără nici o cheltuială. Căci Academia română de științe din București le tipăria bucuros gratuit, numai s'o fi rugat comitetul. —

Alta!

Unul dintre cei de mai nainte, — iscusit meșter în găsirea de venituri! — pentru munca săvârșită de el la Eforia școlară, o muncă ce între frați era plătită peste cap cu 400 de corone pe an, dăr pentru care Eforia nu a hotărît să i se dea *vr'un ban*, — își face el însuși o leafă de 1800 corone (pe lângă celelalte lefuri și venituri ce avea), punénd astfel la busunar în timp de 5 ani o sumă de aproape 9000 de corone, fără ca să fi cerut și fără ca să-i fi încuviințat oineva un singur bănuț măcar. — Étă cum au administrat ei a-verea bisericii și a școlilor!

Apoi felul cum se împărțiau stipendiile după nemoteniă, nu după testimonii, volnicia în totă viața bisericească-școlară și nesocotința legilor scrise au făcut să se umple cupa răbdărilor și frunțașii parohiei Sfântului Nicolae în capul lor cu Părintele Dr. V. Saftu s'au ridicat împotriva acestui fel sălbatic de gospodărie în averea obștescă și au început lupta pentru „dreptate“.

Deși lupta acésta mare și frumoasă care a-ți pornit'o D-vóstră în iarna trecută, a trebuit să facă pe toți credincioșii cu

bun simț ai parohiei, ca să sară dela sine și de bună voie în ajutorul bisericii suferinde, căci legea noastră bisericească nu face deosebire între credincioși, fiind toți de-o potrivă membri cu drepturi și datorințe egale, fie că sunt născuți aci în Brașov, séu așezați numai aci, — totuși noi „veneticii“ cum ne poreclesc cărturarii cei rătăciți, nu ne-am îmbulzit cu puterea, ca să ne amestecăm în lupta D-vóstră, ci am așteptat până ne-ați chemat D-vóstră în ajutor, ca să vă înlesnim isbânda dreptății.

D-vóstră ne-ați chemat și noi am venit! Si am fi fost nisce nemernici, decât nu veneam la strigătul D-vóstră! — Óre nu suntem noi frați cu toții? frați de aceeași neam, frați de aceeași lege, frați de aceeași limbă? Ba, mai mult, nu suntem noi chiar părinții sufletesci și povățuitorii copiilor D-vóstră? Și noi să fi stat cu mâinile în sân, când D-vóstră ne chemați să v'ajutăm la o muncă grea, frumoasă și cinstită?

Am sărit dăr în ajutorul D-vóstră și am luptat din răpuleri pentru isbânda dreptății.

Ér eu vă întreb acum pe toți, cari cunoșteți faptele noastre din trecut, vă întreb aici în fața tuturor: cerut-am dela D-vóstră vr'o răsplată, vr'un câștig, vr'un folos de ori ce fel pentru ajutorul nostru?

Dumneșeu ne este martor, că nu am cerut!

Și decât D-vóstră, după-ce Dumneșeu ne-a ajutat să biruim, totuși ați aflat de bine și cu cale, ca să alegeți între membrii comitetului nou parochial pe vr'o 3—4 inși și dintre noi, noi am primit onórea ce ne-ați făcut și v'am mulțumit prin munca noastră grea, cinstită și curată pentru încrederea ce ne-ați arătat și suntem gata în totă clipa să ne dăm sama cu fruntea senină de tot ce am muncit pentru sfânta biserică și pentru obștea credincioșilor.

*

După acésta mică ochire asupra celor de curând petrecute în parochia Bisericii Sfântului Nicolae, dați-mi voia să mă întorc la întrebarea pe care o pusese mai sus: Care este dăr sémánța de neghină și de scaiu, care se aruncă ađi drept grâu curat între poporul nostru din Scheiú?

Sémánța de neghină și de scaiu este, când Duhul cel rău cu glas blând, căci Satana vorbește tot-déuna cu blândete, vă momese dicend: „Nu vă lăsați orbiți fraților din Scheiú! Feriți-vă de cuiul strein în casă! Au dat năvală veneticii, ca să vă mănec Biserica! Veneticii de profesori și învățători sunt isvorul tuturor relelor! Ei au adus cearta și zizania între noi! Ei vă sunt cei mai mari dușmani! Ei nu vă iubesc și au venit să ia, nu să dea!“

Așa glăsuesce duhul întunecului prin rostul fraților noștri rătăciți. Și ei se jură pe cuvânt, că grăind așa, saménă grâu curat în țarinile sufletesci ale poporului din Scheiú!

Adecă veneticii sunt isvorul tuturor relelor!

Oh voi mari ctitori și binefăcători ai Bisericii Sfântului Nicolae: tu Aron Voevod, tu Alexandru Voevod, tu Vasile Voevod, tu Dómnă Despina, tu mare archiereu Andreiu Șaguna și voi ceilalți, cari ați înzestrat biserică acésta cu bogate daruri, — voi adecă sunteți nisce venetici, voi sunteți isvorul tuturor relelor, voi sunteți cuiu streine în zidurile bisericii Sfântului Nicolae!... Pomenirea vóstră la sfântul hram al Bisericii — după cărturarii noștri zăpăciți și rătăciți — trebuie să fie un păcat, o fără de lege! Căci tot răul poporului din Scheiú și al Bisericii — în trecut și acum — așa dic ei, — că dela venetici isvoresce! Asta este noua învățătură a stăpânilor răsufiați.

Étă otrava sufletescă, étă sémánța de neghină, că se arată acum pe față.

Da! Otravă sufletescă este acésta învățătură! Căci Biserica și poporul din Scheiú a primit și primesce binele și darurile ori dela cine au venit séu vin și éráși: retele trebuie să le respingă, ori dela cine ar veni.

După povăța acestor noi dascăli ai poporului, Biserica și școlă ar trebui să respingă tóte darurile veneticilor, ca pe nisce cuiu streine.

Veneticii aceștia de ađi în anii vr'o 20 din urmă au făcut câte-va fonduri de bani din daniile, séu din munca și stăruința lor, fonduri, cari sunt și vor rămâne pe veciă a școlilor D-vóstră și, fiind-că școlile sunt ale Bisericii, vor rămâne deci Bisericii.

Așa spre pildă făcut-au veneticii aceștia un fond, din care să se plătescă leacurile pentru toți școlarii bolnavi dela gimnasiu, reale și comerciale, fie ei născuți în Scheiú, séu veniți din alte părți. Din fondul acesta s'au cheltuit până acum pentru lecuirea copiilor bolnavi cel puțin 3000 de corone. ér fondul a ajuns ađi la suma frumoasă de peste 8000 de corone. Și fondul nu e al veneticilor, ci al școlilor, deci al Bisericii.

Făcut-au veneticii aceștia din punga și din șprăcia lor propriă un alt fond, din care să pótă tipări cărți de școlă pentru învățătura tuturor școlarilor noștri. Și tipăritu-s'a din acest fond până acum vr'o 15 cărți de obște folositoare cu grea cheltuială de aproape 11,000 de corone.

Tot veneticii aceștia au făcut un alt fond numit al *mesii studenților* și l'au chivernisit așa de bine, încat după 6 ani de când există, el a ajuns ađi la un capital de aproape 35,000 de corone. Acest capital al mesii studenților nu va intra nici el în punga veneticilor, ci decât ne va ajuta Dumneșeu va cresce și va spori din an în an și va rămâne pe veci al școlilor și deci al bisericii.

Étă dăr că nu am venit aci ca să stricăm, ci am venit ca să zidim, étă că nu am venit aci ca să luăm, ci am venit ca să dăm. Étă dăr că scaiu și neghină samână aceia, cari prin scrisurile lor nesocotite întărită poporul neștiutor în contra noastră. Étă că ei folosesc scrisul și tiparul nu pentru de-a lumina, ci pentru de-a întuneca poporul, nu pentru de-a l'hrăni cu laptele curat al cunoștinții binelui, ci pentru de-a l'rapune cu otravă sufletescă.

Căci: Ce vă dic ei?

Ei dic: dela venetici nu póté veni nici un bine! Și: Ce vă dicem noi?

Noi dicem: *binele vine și dela unii și dela alții, precum și răul póté să vină și dela unii și dela alții*. Nu căutați deci, că de unde e născut cine-va, pentru ca să-l judecați, ci *căutați faptele lui*, — decât nevrednice sunt faptele lui, dați-l la o parte din fruntea treburilor, — fire-ar băștinaș-ori venetic, — ér decât sunt vrednice faptele lui, — apoi éráși dați-i cinstea ce i se cuvine vredniciei, fie omul născut aci, fie venit din alte părți. Căci — băgați bine de sémă ce vă spun acum — *puterea nu este în puținii rei născuți aci în Scheiú, ci puterea este în mulți și buni născuți ca românii de legea noastră fie în Scheiú, fie ori unde!*

Nu póté să dea cine-va semne de-o mai mare slăbiciune, decât prin aceea, că nu ne găsesce alt cusur, decât că suntem *streini* între proprii noștri frați de același sânge și de aceeași lege.

A veni cu astfel de idei este o rușine pentru veacul luminat în care trăim și eu care cunosc pe frunțașii poporului nostru din Scheiú, — înaintea cărora mă închin cu cinste și cu respect, pentru-că s'am-vedut cu câtă demnitate, cu câtă bărbăție, cu câtă neînfricare și cu câte jertfe de tot felul au luptat pentru isbânda dreptății în sfânta biserică, — sunt convins, că sufletele lor nu sunt tărâmul acela, în care să prindă rădăcini scaiul și neghina, ce o samână nisce cărturarii rătăciți drept sémánța de grâu curat, sunt convins, că sufletele lor nu vor fi stricate de otrava sufletescă, ce o picură satana în ele prin condeiele nesocotite ale acelor fii rătăciți.

Convingerea acésta este o mângăiere pentru mine.

Căci numai atunci, când poporul cetind în cărți și în gazete va ști să deosebescă sémánța cea bună de sémánța

cea rea, când va ști să înțeleagă glasul adevărului și când nu se va lăsa momit de șoptele mincinoase ale Satanei, — numai atunci se va fi împlinit aievea și cu adevărat rugăciunea bătrânului cronicar, care cu glasul lui cuvios și blând dicea:

„Puternicul Dumneșeu, cinstite iubite cetitorule, să-ți dăruiască după aceste „cumplite vremi a anilor noștri, când-va și mai slobode veacuri, întru care, pe lângă alte trebii, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă; că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în totă viața omului zăbavă, decât cetitul cărților“.

NECROLOG. Cu inima frântă de dure încunoscintăm pe tóte rudeniile, amicii și cunoștii despre trecerea din viață a iubitului nostru soț, tată, frate, unchiu și cumnat, Victor Popescu avocat, care după scurte și grele suferințe, împărțășit fiind cu Sft. Taine și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului ađi Joi, în 24 Februarie st. v. (9 Martie n.) a. c. la órele 3 dimineața, în etate de 55 ani și al 31-lea an a fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământesci al neuitatului și scumpului nostru defunct se vor ridica din locuința sa (Strada Négră nr. 31), și se vor conduce spre vecinica odihnă Sâmbătă, în 26 Februarie v. (11 Martie n.), la órele 3 p. m. în cimiteriul Capelei din Gróverii.

Fie-i țărina ușoră și memoria în vec neuitată!

Brașov, 24 Februarie st. v. (9 Martie st. n.) 1905. Luisa Popescu n. Nasta, ca soție. Hortensia m. Percea, Mircea, Marius și Livius ca copii. Pavel Percea profesor, ca ginere. Iosif Popescu, inginer, Otilia m. Ghimbășan, Marióra m. Rășnovanu, Iulian cassar, Eugenia m. Pinciu, Aurel funcționar, Lucreția m. Russu-Șirianu, Elvira m. Paul, Augusta m. de Richard, ca frați și surori. Victor Nasta, dir. de bancă, ca cumnat.

ULTIME SCIRI.

Paris, 8 Martie. Corespondentul special al ziarului „Journal“ telegrafiază din Mukden, că la 6 Martie atacurile și contra-atacurile au durat întréga zi. Tóte satele de la sud de Mukden sunt o ruină. După fle-care atac Rușii acoperiau cu pământ grămețile de cadavre japoneze, făcându-și astfel adăposturi. Spre séră Japoneseii au început să respingă pe Ruși spre nord-vest și s'au apropiat de linia ferată. Atunci patru regimente siberiane au dat năvală asupra lor și i-au reținut.

Petersburg, 8 Martie. Erí d. a. s'a desfășurat la centrul rusesc o luptă teribilă. Pe ambe părțile pierderile au fost enorme. Japoneseii, în rânduri dese au pėtruns până la linia de luptă rusescă. Vénătorii ruși din primele rânduri au descărcat salve asupra Japoneseilor, cari mereu primiau ajutóre, dăr totuși fură siliti a da inapoi.

Londra, 8 Martie. După sciri din Mukden și Tokio, situația nu s'a schimbat aproape de loc. Cele patru armate japoneze forméză încă un puternic semieerc în jur de Mukden. Kuropatkin se apără cu indirjire și face tot posibilul, ca să-și asigure linia de retragere. După scirile din Petersburg, acésta trăsătură de șah între Kuropatkin și Oyama se va sfirși éráși fără rezultat. Sciri din Tokio spun, că Rușii evacueză Mukdenul, nimicind și pãrjolind tóte satele ce le au în drum.

Londra, 9 Martie. Agenția „Reuter“ anunță din cartierul lui Kuroki, că Rușii evacueză pozițiunile de la Șaho și se retrag spre nord. Rușii nimicesc în retragerea lor tóte proviziunile. Ocuparea Mukdenului e iminentă. Japoneseii au luat Madșutan.

Literatură.

„Transilvania“ organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. Director Dr. C. Diaconovich, Nr. 1 anul 36. În cuvinte alese se exprimă mulțumirea pentru rezultatul bun ce s'a obținut în timp de 7 ani de acțiunea pornită pentru ridicarea „Casei naționale“, care se va inaugura în August a. c. în Sibiu. Se publică după aceea programa prealabilă a expozițiunii etnografice, istorice și culturale, ce se va aranja pe ocaziunea inaugurării muzeului Asociațiunii la 19—28 August. Diarele sunt rugate a reproduce această programă. O vom reproduce și noi în numărul viitor de Duminecă. În același număr vedem descrierea unui obicei popular din Halmeag (Târnava-mare) numit „Strânsul feciorilor la Crăciun“. Descrierea o face Gh. Tulbure din Halmeag. A. Vlaicu scrie despre sarea comună.

„Reuniunea învățătorilor români“ de la școlile ortodoxe din 7 protopresbiterate ale Aradului. Redactor Iosif Moldovan. Abonamentul 5 cor. pe an. Arad, tipografia diecesană. La loc de frunte publică necrologul lui V. Petri, apreciind activitatea lui pedagogică. Iosif Stanca are o poezie intitulată „George Șincai“. D. Micu publică o disertațiune despre învățătorii și popor. Pavel Dirlea o altă disertațiune despre pedepsele corporale în școlă populară. Apare odată pe lună.

„O rugăciune“ de Carmen Sylva, trad. din limba germană de V. Marian. O broșurică de 80 pagini apărută la Leon Alcalay, București (Calea Victoriei Nr. 37). Formeză nrul 223 din „Biblioteca pentru toți“ și costă 30 b.

„Fôia școlastică“ din Blașiu Nr. 5. — Gracchus are un articol despre „educația și mijlocul de trai“; urmază un alt articol despre „sporul cetitului la sate și dorința celor chemați“ (urmare). Al treilea articol tratează despre „socialism“ (urmare). Gracchus publică o traducere după Sarcey despre „cariera dascălăscă“. Marian Sasu din Roșia montană scrie despre o producțiune școlară. Urmază 2 corespondențe, bibliografie și diverse.

În „Sămănătorul“ n-rul 8 sub titlul „O comoră de artă“ d-l Iorga scrie cu laudă despre albumul de țesături din Sibiu. În același număr prof. univ. S. Mehedintși sub titlul „Primăvara literară“ face apologia tinerimei de astăzi pornită în ale literaturii pe calea cea adevărată națională. Articolul este de o elevație și claritate admirabilă.

„Economia“ se numește o fôie economică ilustrată, ce a început să apară în Caransebeș având ca redactori și editori pe d-nii Iosif Bălan și Alexandru Diaconovich. Va apăre la 1-ma (st. n.) a fie-cărei luni. Abonamentul 4 cor. pe an. Numărul 1 are un apel, în care se cere sprijinul publicului întru răspândirea fôiei și tot-odată se espune programul. Urmază un articol despre prăsila de porc a lui Burdea — Knecht — Săcărțeu din Caransebeș cu două ilustrații. Un alt articol tratăză despre lipsa de nutreț pe sfaturii practice. Urmăza „Școlă de lemnărit a comunității de avere din Caransebeș (cu ilustrație), „Insemnătatea pădurilor“, și „Din pomărit.“

„Familia“ din Oradea-mare, cea mai veche fôie beletristică română (anul 41.) Abonamentul 16 cor. pe an. Nrul 8: „Feciorul Scărarului“ (fine) de Petru Popa; „Pe malul văii“, poezie de D. Stoica, „Priveghitorea și Trandafrul“ traducere din limba engleză de E. Isac; „De ce mi-ai răsărit în cale“ este titlul unei alte poezii de Alexandru Aciu; „Scripcorul Șerban (fine) de Chr. N. Tapu“. În rubrica „Salon“ N. Varone scrie despre „Viața casnică“. Ilustrația: „prima țigaretă.“

Musică.

„Cântece pentru usul societăților corale“. Sub titlul acesta a apărut de curând o broșură voluminoasă din compozițiile musicale alese ale d-lui Aurel Popovici. — Broșura conține 15 cântece mari, aranjate parte pentru cor bărbătesc, parte pentru cor mixt, astfel încât fie-care piesă va pute forma punctul de forță din programul seratorilor, ori concertelor mai ales populare. Broșura acăsta indispensabilă pentru reuniunile noastre de cant, se poate procura de la autor în *Ticvaniul mare (Nagy Tikvány)* p. Kákova. Krassó-Szörény megye. Prețul: 10 cor. + 10 fil porto postal.

Pic, cor bărbătesc de 1. Vidu. Prețul 60 bani. Se află de vânzare la „Tipografia și librăria diecesană“ în Caransebeș.

Tutunul.

De Dr. Ioan Popp, medic-colonel c. și r. în retragere.

(Fine.)

Mulți ômeni fumând o pipă de tutun seu o țigară pe inima golă capătă scaun ușor, ér după un prânz bogat li-se ajută mistuirea, pe când cei-ce sunt învățați cu fumatul adesea sufer fiind-că n'au poftă de mâncare și nu pot mistui. Adevărat, că în asemenea casuri nu se pôte sci câtă parte din vină pörtă tutunul și câtă alte obiceiuri ale vieții, ca: lipsa de mișcare și inclinarea, promovată la aparență prin fumat, de a mânca rar, însă mult. Așa cu arareori se observă la fumătorii mari constipația alternând cu diareea, precum și dureri violente (colici), fără îndoială urmări de ale otrăvirii acute cu nicotin. Căci nicotina are în adevăr efect asupra nervilor tubului digestiv producând dureri violente și mari după cari urmări descărcări repeși.

La otrăvirile de nicotin se observă întâiu o respirație accelerată și neregulată, apoi mai lentă și cu întreruperi și în casurile de otrăvire, unde iritarea prea mare și paralisia sistemului nervos nu provocă mörtea, se pôte totuși întâmpla sfârșit mortal prin tulburarea respirației. La cei neobișnuiți cu fumatul se observă un fel de stringere în piept ceea-ce uneori se observă și la fumătorii vechi, cari adesea capătă sgârșciuri în piept și sunt amenințați de a fi nădușiți.

Tôte aceste urmări stricătioase ale tutunului precum și accesele de otrăvire ale începătorilor nu pot să restrângă întrebuintarea tutunului. Abusul, tot așa ca și la alte articole de consumație, de cari se pôte face abus, nu esclude usul. Nu vom interdice vinul și berea fiind-că uneori produc urmări stricătioase. Căci alcoolul, gustat cu moderație în anumite împrejurări este un mijloc de economie pentru gospodăria corpului și un stimulent.

După toate experiențele de până acuma față cu stimulentele acestea cari au darul de a alunga grijele, sunt inutile avertismentele, predicile și interdicțiile. Vedem însă, că articolele de consum și stimul inferiore se dau îndărăt față cu cele superiore de acelaș soi. Vinurile alcoolisate se dau îndărăt față cu cele mai usore. (Sherry față cu Bordeaux în Anglia, rachiul față cu berea în Germania și Austria etc.) Cine pôte fuma tutun bun, va dispregii pe cel rău și amehitor. Statul va trebui așa-dér să-și îndrepteze nișințele într'acolo, ca articolele de consumație stricătioase să le înlocuiască cu altele mai bune. Prin urmare n'ar trebui să restrângă consumul tutunului prin prețuri înalte, nici să pună imposite mari pe tutunurile și țigările mai fine. Din contră ar trebui să se silască, ca tutunul bun să-l facă accesibil în straturii cât mai largi.

Educația acasă, în școlă și în societate încă trebuie în sfârșit să lumineze tinerimea asupra efectelor stricătioase ale tutunului ca și ale vinului și ale berii, mai ales în etatea fragedă. Nu cu interdicere directă ci prin învățatură și pildă trebuie instruită tinerimea să observe cumpăt și aici, ér bărbații maturi să observe de asemenea moderație prin aceea, că nu vor tuma „fie și cu sôre seu cerul noros“ ci numai atunci, când vor simți necesitate. Când ese cineva la preumblare nu trebuie să-și strice respirația prin fumat, ér în odaie să se îngrijască ca să se aeriseze în continuu. Localurile birturilor, unde fumul se pôte tăia așa dicând cu cuțitul, nu sunt locuri de recreație

ci locuri de otrăvire. Tot așa ar trebui să se îngrijască cei chemați, ca și în compartimentele câilor ferate călătorii nefumători să fie scutiți de fum. Tutunul nu trebuie să fie stăpânul omului, ci un amic la nevoie ca și alte mijloce ajutătore și invio-rătore ale puterilor noastre.

La otrăviri acute de nicotin cel mai bun mijloc este, a provoca vomatul prin gâdilirea cerului gurii, a se turna apă rece pe cap și pe spate, clistitul de oțet 1:3, cafea tare neagră eventual vin roșu acrisor și fricțiuni cu oțet.

Otrăvirile cronice nu se pot vindeca, decât prin abstinența completă de fumat.

Mai amintim scurt, că după statistica regiei monopolului reg. ung. în anul 1904, s'au încasat numai în țările coronei Sf. Ștefan 110,797.938 cor. față cu 107,365.213 cor. din 1903, pentru țigări și tutun, prin urmare în totă Austro-Ungaria sunt peste 200 milioane cor., încasări după fabricatele de tutun, cari milioane toate se perd în fum.

Ce ne învață agricultura daneză și holandeză?

Sunt unii cari cred că decă agricultura e protejată prin tarife vamale, atunci ea stă bine, e asigurată și cu toate acestea cea mai bună garanție a agriculturii e bărnicia agriculturii însuși. Prințul Ludovic de Bavaria a spus agricultorilor bavarezi adunați la congresul lor din Rosenheim: *Lucrul de căpetenie în agricultură e ca plugarul să muncască fără preget, ca el să lucreze cât mai intensiv va pute și să producă cât mai bine.*

Acest sfat a avut un mare ecou în totă Germania, și ar trebui să aibă un puternic ecou și la noi în țară, căci, decă agricultorii germani se plâng, că sunt inferiori Daneșilor și Holandezilor, cu atât mai mult noi trebuie să re-unoșcem inferioritatea noastră față de agricultura holandeză și daneză.

Pentru a profita de imensele ei progrese, comunicăm cetitorilor învățămintele ce le pot trage agricultorii noștri din metodele de propășire ale celor două mici regate înfloritoare.

Politica economică protecționistă a Angliei a stîrnit în Anglia un adevărat potop de scrieri economice. Dér Englesii cei practici n'au tratat numai cestiunea tarifelor vamale, ci s'au ocupat și de ce ar pute învăța „mai intensiv și bine“ dela celelalte popóre. Și rezultatul a fost, că n'a găsit decât două popóre dela cari să învețe „bunul și intensivul“. Aceste popóre sunt Daneșii și Holandezii, cari le-au impus Englesilor prin sistemul lor de societăți cooperative de vânzare și cumpărare. Culmea literaturii economice din anul trecut se găsește într'un studiu publicat în „Daily Mail“ Year-Book pe anul 1905, și intitulat *Agricultural Cooperation. an object Lesson from Denmark and Holland.*

Acest Lesson ar trebui să fie o lecțiune și pentru noi Români.

Populațiunea Danemarcei e aproape 2 și un sfert milioane. Pe la finitul secolului XVIII țera acăsta era săracă, pe când adă ea e relativ cea mai bogată din Europa. Când ne gândim, că Danemarca își datorează imensul său progres de prosperitate numai îmbunătățirii agriculturii sale, și că țera e în continuă propășire, se va pute aprecia valoarea organizațiilor cooperative. Statisticianul engles Mulhall calculăză averea națională pe cap de fie-care popor în Europa, și ajunge la rezultatul, că în Anglia e de 247 lire sterlingi

în Danemarca de 230 l. st., în Franța de 224 l. st., în Holanda de 216 l. st. și în Elveția de 165 l. st. Numai bogata și industrială Anglia premerge Danemarcei.

Danemarca posedă toate calitățile, după secretul de stat al Irlandei, Mulhall, care îi sunt indispensabile pentru garantarea unui progres sigur: *inteligentă, șed'ă și spirit de întreprindere.* La aceste se mai adaugă forța de organizațiune, proteția guvernului pentru încurajarea organizațiilor agricole, crearea de experți agricultori și învățământ tehnic.

Guvernul dă peste 2 jum. milioane de franci (108.000 l. st.) pentru scopuri agricole, din care cea mai mare parte se cheltuesce pentru organizațiunii de inițiativă privată, pentru societatea daneză de agricultură, și diferite societăți agricole locale, cu care ministerul de agricultură stă în legătură permanentă c'un sistem de experți.

Cei cari presidă la destinele agriculturii în Danemarca susțin, că bunăstarea ei materială se datorește: 1) culturii ce au căpătat-o țeranii în școlile superioare agricole, și 2) Micii proprietăți.

Școlile superioare agricole sunt o instituțiune specială daneză. Menirea lor e să desvölte în țeranii inima, mintea și voința prin studiul istoriei literaturii, limbelor vii și a cântece-lor populare. Vârsta elevilor, cari frecuentăză aceste școli variază între 18—30 de ani; pentru țeranii frecuentarea e obligatorie în cele cinci luni de iarnă; pentru țerance numai trei luni de vară. În răstimpul acesta, bărbații și femeile învață să se cunoască, să se aprecieze.

Ce privesce împărțirea proprietății ea e astfel distribuită: 1900 de proprietăți mari, ce trec peste 250 de acre; numai 74.000 ce trec peste 100 de acre, ér 150.000 ce au o întindere de 710 acres (jugere).

Lângă aceste se mai adauge folositoarea instituțiune a experților, cari dau țeranilor sfaturi foarte prețioase *gratuit*, experiență și o cultură științifică solidă. Ei sunt neconținți în voiaj, vizitând localitățile și constatând ce trebuie ameliorat, mai ales în cele 1200 de lăptării cooperative. Ei fac experiențe, introduc tot ce aud, că s'a perfecționat în străinătate.

Ei au reprezentanți trimși în străinătate. Reprezentanții lor trimși în Anglia au vădut, că cu porcii de Yorkshire ar pute îmbunătăți rasa porcineă din Danemarca, și pe loc au cumpărat o cantitate considerabilă, ce pe un preț foarte mic l'a pus la dispozițiunea și celui mai mic proprietar.

Situațiunea economică în Holanda e asemenea înfloritoare. Și ea are „școli înalte agricole“. Proprietatea mică nu trece peste media 20—40 de acre. Organizațiunea cooperativă e foarte dezvoltată. Lăptăriile cooperative holandezes (45 la număr) sunt unice în lumea întregă; produsul de cap de vacă întrece produsul laptelui din orî-ce țară.

Tôte organizațiunile provinciale publice reviste anuale și lunare, în care se tratăză chestiuni de gospodărie și de agricultură, precum și de ce se petrece pe același teren economic în celelalte țări culturale, cu toate detaliile cele mai minuțioase. Societățile agricole întrețin în fie-care provincie școli de iarnă, subvenționate de stat. Școlile aceste trimit elevi ambulanti în țară, și la reintôrcerea lor trebuie să trecă un examen practic la fermă.

Societățile cooperative trimet profesori ambulanti, cari cercetăză regiunile vecine și fac raportul lor

depre cele ce au lucrat, spre pildă, ce experiențe agricole au făcut cu țeranii pe câmp. Societățile și Statul cheltuesc anual pentru acestea 2 jum. milioane franci.

E mirare deci, că metodele de îmbunătățire, agricole progresază vădând cu ochii? Nu e clar deci, că mântuirea agriculturii stă numai în munca intensivă rațională și fără preget a țeranului?

(Sec.)

Veste bună pentru plugari.

D-na Sofia Nădejde, publică în „Albina” din București următorul articol:

Multe nevoi și pacoști sunt încă pe griculțori! Dér ómenii învêțați și cuminți aută țăe chipurile se le împuțineze, dere-ce firea omului e să năzuască mereu pre mai bine.

Între acestea e și réul nemărginit de are suferă agricultorul mare și mic, că émănă grâu, porumb, orz, așa în boate, nesciind care o să aibă mai multă putare în piață, căci de vândut, vând iar cu ochii legați, nimeni nu le ține omă cât îi costă grăul ori porumbul, ci spune scurt că așa se vinde. Acuma vine Turcul să hotărăscă prețul și se marfa cu de-asila, ci Turcul e samsarul și precupețul, mijlocitor între agricultor capitalistul cu bani. Așa, că mai tot ar trebui să câștige agricultorul, merge punga celor cari nu ară, nu sémănă, ci numai adună.

Ei n'au habar de grindină ori secetă, când sunt pâinele gata, strînse, pot da anul fără primejdie de-a păgubi. Și nu mă mulțumesc cu puțin, ci caută, prin soiul de viclesuguri, a lua recoltele rilor pe cât mai puțin. Densii sunt isosiși, au legătură în tóte țările din lume, și înțeleși, când se cobóre și când se cre prețul. Densii, știu în cari țări s'au cút pâinele și unde nu.

E lucru cunoscut, că după secerea grăului, agricultorii mari și mici au nevoie să vândă ca să-și prindă nevoile. În scopiere de acest timp jurnalele sunt pline de vești, venite de prin America și alte țări de lume, că pe acolo s'au făcut recolte bogate, că nu le mai pot ómenii vedea cu adunatul! În altă ță vine vestea, că la Hamburg și în alte scheli, grăul se vinde cu preț jos de tot. Și chiar se vede a avea, fiind-că negustorii mari coră anume prețul. În schelele dela Brăila Galați prețurile nu pot să fie mai sus, și negustorii de aci mai ades sunt peșeși cu cei mari din lume. Și nici nu ar putea altfel, fiind-că nimeni nu ar împăra la schelele noastre, găsind aiurea și ieftin. Bieții agricultorii oftéză amar, și socoteli și vâd, că deseori prețurile sunt atât de jóse, că abia li se acoper cheltuelile! În zadar se vaită ei dicend: nu de se face, réu de nu se face. Decă Dumneșeu pâine multă, nu-i preț; decă se face, e réu. Cum o întórnă bietul agricultor, tot réu! Acésta o dicé agricultorul mare, cari citește gazete și vede, că prețul a scăđut. Stă omul la gânduri: să vândă, nu-i ese câștig; să nu vândă, se ne: de pretutindine i-se vestesce, că prețul o să se cobóre. Mai réu e, că ne-nu îl stringe de gât, fi trebuie omului ni! Atunci, desnădejduit, vinde cu un câștig de nimic. Și până vinde unul e réu, pe urmă vestea se lățeșce și vând și toți.

Dér ce să mai dicem de bietul țeran, care știe și mai puțin ce-i pe lume, și pe care-l înșală nu samsarii mari, dér precupeți, cari și ei trebuie să câștige, trecend pâinea la cei mai mari.

Țeranul vede, că a dat Dumneșeu s'au făcut belșug. Habar n'are, că póte alte țări a fost secetă și nu s'au făcut pâine albă ori porumb și, că nerodirea din America îi póte aduce preț la grăul ori porumbul de aci. În țără s'au făcut pâine, și află el la tég, la cărciumă, și, decă s'au făcut multă, trebuie să fie ieftină! Își și munca pe nimic, fiind-că are nevoie

de bani! Nevoia e Turcul vremei de aci! Vinde atât de ieftin, că deabia își acopere cheltuelile și, cu tot belșugul, are puțină pricopselă. Ér, când vine un an de secetă, cum a fost cel trecut, țeranul n'are nimic deoparte.

Dér, vorba aia, „dute vreme, vino vreme”. S'au golit hambarele noastre, grăul e vândut, încărcat și dus peste nouă mări și țări. După-ce grănarul au cumpérat mai tot grăul din lume și l'au asigurat, ca șobolanii la cuib, avend-ul de vândare pentru morari și negustorii mici, veđi prin jurnale, și scris și depeși, că în America ori Argentina, recolta grăului n'a eșit cum se aștepta, căci ploile au nimic'it'o, ori c'au stricat'o nisce vermi! Si tot așa veștile sunt rele, ér prețul grăului începe să se urce. De aci, ține-te așa, pe și ce trece prețul se urcă. Agricultorii își mușcă degetele c'au vândut, ér grănarul câștigă milioane. Țeranul, cu tot anul de belșug abia a prins banii birului și alte câte-va nevoi!

Étă cum, prin nisce întorsături, nu câștigă nici proprietarul, care își bagă banii în pământ și stă aprópe dece luni cu inima de ghiată: o eși grăul bun séu nu și nici țeranul, care muncesce din dor și rabdă, ci negustorii, cari țin frumșel banii în lada de fier, dela cari au și dobândă, și samsarii, cari nu pun nici un ban, ci numai vorbe, cu cari ameteșce lumea.

Se înțelege, că proprietarul, fiindu-i grăul prost plătit, n'are cu ce face agricultură mai iscusită, n'are cu ce lua semințe alese, nici cu ce plăti pe lucrători mai bine; căci nu ese la capăt. Despre țeran ce să mai dicem, care mai nici odată nu póte să innóde cele două capete?

Tóte acestea sunt cunoscute de ani de zile. Mulți vedeau réul, dér nu se găsea leacul. Ómenii învêțați din multe țări au ținut fel de fel de sfaturi și, după multă chibzuială, lumina a început să se facă. Anul acesta regele Italiei a hotărît să facă începutul cu următorul indemn: Să se unescă tóte guvernele și să facă un fel de aședemânt, un birou, cu scop de a apăra interesele tuturor agricultorilor din lume. Acest birou să aibă birouri mai mici prin tóte țările, de unde să primescă vești de mersul agriculturii, de câte sémănturi s'au făcut, cât se crede că să iasă, și de multime de alte nevoi ale agriculturii. Pe aprópe sfêrșitul recoltelor, aceste birouri vor sci cât grău ori porumb o să fie în fie-care țără, cât o să fie peste tot pământul, și fiind știut cât trebuie în tótă lumea pe un an, vor sci cam ce prețuri să hotărăscă. Atunci se va sci bine în ce țări e secetă ori recoltă bună; agricultorii vor sci cât se póte lua fără a fi înșelați; ori cine va puté cere deslușiri la biroul din capitala țării lui.

Acest aședemânt mai are și alte scopuri, tot pentru folosul agriculturii, despre cari vom vorbi altă-dată.

Tot pentru a se înfrâna lăcomia grănarilor, guvernele vor întocmi societăți, cari să cumpere grâne și alte produse agricole de-adreptul dela proprietari, încât câștigul de milioane nu va mai trece la cei cari nu ară, nici nu sémănă, ci la agricultorii și la norodul, cari se hrănesce cu pâine.

Un lucru îmbucurător trebuie să spunem țeranilor; în tótă lumea se vede fierbere și grijă de a-se îmbunătăți agricultura, deci și sórta agricultorilor. Șciința din răputeri, caută mijlóce de-a sporí rodnicia pământului, mașinării de tot soiul se nascocesc pe fie-care și pentru a ușura munca; se cercetéză cum s'ar regula vândarea grânelor ca să nu fie înșelați, în sfêrșit par-că toți se întrec cari de cari, a veni în ajutorul agricultorilor.

Noi le vom aminti povăta lui Isus dată lui Petru, când se înneca: „Dă din mâni, Petre!!”

Tot așa agricultorii trebuie și ei singuri să vrea, să se ajute ascultând poveștele și ostenind împreună cu cei ce le vor binele.

Dare de sémă și mulțămítă publică.

Purcáreni, Ianuarie 1905.

Sau împlinit deja 9 ani în luna acésta, de când comitetul parochial, simțind necesitatea edificării unei biserici nouă în locul celei vechi, așa făcut să fie coréspondétore numărului parochienilor — călăudit de disa veche „Voescé și vei puté”, a făcut un bun început, prin contribuiri benevole ale mai multor parochieni și s'au pus basă unui fond.

Ulterior s'au deobligat toți parochienii cu anumite sume de a contribui la fondul zidirei, ca în modul acesta să ajungem cât mai curend la suma trebuincioasă putend-ne apoi apuca de lucru. Spre scopul acesta pe lângă cea mai mare economie cu banii bisericeii, — am căutat și aflat mai multe isvóre nouă de venite. Unul din aceste isvóre, ce ne amelioréză fondul cu câte o sumuliță, sunt încassările ce incurg atât dela parochieni, cât și dela streini, cu ocaziunea petrecerii ce are loc de atunci încóce în fie-care an în séra de anul nou (1 Ianuarie st. v.).

Cu tóte că anul expirat nu a fost așa bogat la ómeni în câștig ca alți ani, totuși petrecerea și în séra anului nou din anul acesta a fost bine cercetată.

Producțiunea teatrală, cântările și declamările încă au reușit pe deplin. Chiar și rezultatul material a fost destul de îmbucurător. Séra la cassă a intrat suma de 189 coróne. Ofertele benevole n'au lipicit nici anul acesta. La invitările trimise de unii parochieni, marimonioși P. T. domni au contribuit: Ion V. Țițeu 10 lei, Ioan Moldovan, perceptor 6 lei, Paraschiva Mihaiu 5 lei, Ioan Cucu 5 lei, George Volan 4 lei, Oprea Stănilă 4 lei, Ioan Coman 3 lei, Costandinidi 3 lei; apoi domni: preotul V. Trifulescu, D. C. Orășan, arénd., George Baltă, învêțator, Vasile Popescu, invêț., Vasile Gurău, comers., Stefan Bărbulescu, comers., George D. Cocos, comers., Stan Orășian, comers., Chr. Orășian, comers., Teodor Orășian, pecher, E. Steriencescu, comers., Christ. P. Moldovan, plugar, Ioan Cornescu, Neculae Bordea, George Belar, George Trandaburu, Ghiță G. Ionescu, Neculae Diveche, Mor. G. Damulescu, Nastase Rențea, Petre Radu, Ioan Rêșnovanu, Neculae Stroe, Ghiță Bodeanu, Sima Iepache, Dumitru Țacu, Dumitru Neveliche, Neagu Mocușu, Ioan Berceariu, Neculae Banciu, Ioan I. Drăgan, Iané Maisteru Ioan Sorescu, Ioan Georgescu, Ioan Tuțuianu, preotul Ioan Neguță, preotul Constantin Gheorghéan, preot. Stefan Burlan câte 2 lei; preotul Dumitru Ion, Neculae Dăscălenciu, Vasile Marinoiu, George Dobrin, Ion Ionescu, Neculae Rânjeu, Neculae Racoșianu, Niță Vlad, Ioan Iosivescu, Stoica Felung, Stoian Glugă, Ghiță Popescu, Dumitru Căciulă, George Voicu, Ioan I. Timar, George Munteanu, Stefan Logofet, Vasile Schiau, Ion Băncilă, Mateiu Tesilean, Neculae Racoșianu, Neculae Rânjeu, George Vrâncianu, Vasile Moroiu câte 1 lei; preotul Popescu 50 b. Cu totul 142 lei 50 bani, ceea ce în coróne fac 132 cor. 74 fileri. Rubin Kraus 2 coróne, Halukai Vilmos 1 corónă.

Suma totală 324 coróne 74 fileri, din cari scoțend-u se spesele cu 79 cor. 78 fileri a rémas un venit curat de 244 cor. 96 fil., cari bani s'au adaogat la ceialăți ai fondului zidirei sfintei biserici.

Comitetul își ține de datorință de a le aduce mare mulțămítă tuturor celor-ce au contribuit, și pe acésta cale.

Comitetul parochial gr. or.

Anunțuri de căsătorie.

28 Febr. -- 2 Martie.

1. Ioan Gămulea gr. or. calfă de brutar cu Elena Feldioreanu gr. or. din Brașov.
2. Nic. Birt gr. or. lucrător cu Elena Pernea gr. or. din Brașov.
3. Augustin Hătegan gr. cat. lucrător la apeduct cu Carolina Mărgineanu gr. cat. din Aiud.
4. Petru Alexe gr. or. lucrător cu Maria Savu gr. or. din Brașov.
5. Nic. Dărstariu gr. or. calfă de timpilar cu Maria Aldea gr. or. din Brașov.
6. Anghel Sărbu gr. or. lucrător cu Paraschiva Dobri gr. or. din Brașov.
7. Nicolae Moșoiu gr. or. agricultor cu Ana Ardeleanu din Brașov.
8. George Drugă gr. or. agricultor din Feldióra cu Elena Crăciun gr. or. Brașov.
9. Alexe Știrbu gr. or. lucrător în Cernat cu Maria Vlădăreanu din Noua.

Apropiindu-se timpul de zidiri și adaptării imi i-au voie a mă recomanda On. public și On. officii parochiale, eforiei școlare, ca la cas de zidire séu adaptare la case, școli și altele, să binevoiescă a mă însărcina cu executarea lucrărilor, care le voiți face cu prețuri de tot convenabile și la termenul fixat. Cu tótă stima Ioan Voicu măestru zidar diplomat în Brașovul-vechiu.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Să nu pregete nimeni într'o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe basa acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea réului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cine-va nu póte veni în persoană, atunci se-și deserie bóla cu deáménuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marcă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palóc, medio de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și consciențiositate capétă ori cine (bărbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bóla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice Dr. Palóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóla de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palóc de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Dum necă până la 12 óre la amiazi).

Adresa Dr. Palóc, medio de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

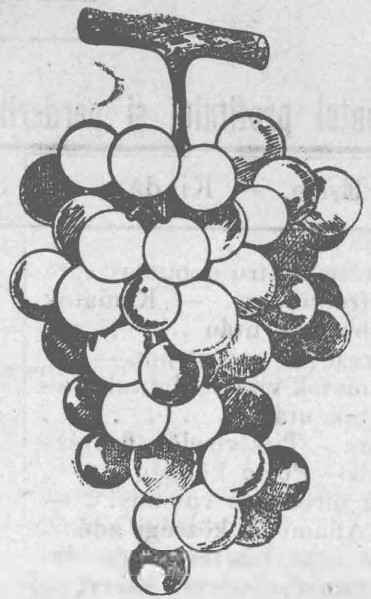
Un candidat de avocat

cu pracsă pentru a conduce cancelarie, perfect în stil român și maghiar se primește numai decăt pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár, Nagyszeben Str. Uresului 11.

2-3.1672.

„Plantatie de Millenium” Nagyósz

Prețuri foarte ieftine!

Prețuri foarte ieftine!

Struguri frumoși, durabili

numai acela póte cultiva, care va cere gratis Catalogul cu prețurile acelei mai mari pepinieri de vițe, care s'au fondat cu ajutorul și controla Statului. 11-20. (1540).

Se caută 2 comii harnici

sub condițiuni favorabile, în branșa de coloniale și ferărie pentru Orăștie.

Tot aci găsesc aplicare și doi ucenici români din cassă bună, cu cel puțin 3 clase reale séu gimnasiale.

Oferte sunt a se trimite la firma Ios. Onițiu, urmași în Szász-Sebeș. 2-6.1667.

„MUNTEANA“,
societate de credit și păstrare pe acții în OFENBAIA. **Hitelintézet-és tak.-pénztár részv.-társaság OFFENBANYÁN.**

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai societății de credit și păstrare pe acții „MUNTEANA“ prin această se invită la

a XVI-a adunare generală ordinară, care se va ține Joi, în 30 Martie st. n. 1905 la 10 ore a. m. în Ofenbaia.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Presentarea bilanțului anual, a raportului direcțiunii și a comitetului de reviziune pe anul 1904; decidera asupra lor.
3. Decidera asupra profitului curat.
4. Propunerea direcțiunii asupra viitorului societății.
5. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere pe un nou period de trei ani.
6. Fixarea marcelor de prezență pentru anul curent.
7. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

P. T. acționari sunt poftiți a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat, și a-și depune acțiunile, eventual dovețile de plenipotență la Cassa societății noastre, până la 12 ore din ziua premergătoare adunării.

Ofenbaia, în 6 Martie 1905.

Diracțiunea.

MEGHIVÓ.

A „MUNTEANA“ hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaságnak részvényes tagjai ezennel meghívotnak

a XVI-ik rendes közgyűlésre, mely 1905 év Márczius hó 30-án Csütörtökön d. e. 10 órakor fog Offenbányán megtartatni.

Tárgya:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az 1904. évi zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének beterjesztése; ezek feletti határozat.
3. A tiszta nyereség feletti határozat.
4. Az igazgatóság előterjesztései az intézet jövő sorsáról.
5. A felügyelő bizottság tagjainak megválasztása egy új 3 évi időszakra.
6. A megjelenési díjak megállapítása a folyó évre.
7. Esetleges indítványok az alapszabályok keretén belül.

A P. T. részvényesek felhivatnak, személyesen vagy meghatalmazottjaik által a rendes közgyűlésen résztvenni és részvényeiket, illetve meghatalmazványukat intézetünk pénztáránál a közgyűlést megelőző 12 óráig letéteményezni.

Offenbányán, 1905 Márczius hó 6-án.

As igazgatóság.

Contul bilanțului la 31 Decembrie 1904. — Mérleg számla 1904 Deczember hó 31.

Activa. — Vagyon.	Kor.	fil	Passive. — Teher.	Kor.	fil
Cassa în numărar. — Pénztári készlet	4141	49	Capital. — Alaptőke	40000	—
Cambii escomptate. — Leszámitolt váltók	126222	—	Depuneri spre fructificare. — Betétek	22356	30
Imprumut pe obligații. — Kötvény kölcsön	3036	40	Cambii reescomptate. — Visszleszámitolt váltók	76452	—
Mobiliar. — Felszerelés după amortis. de 10% 10% törlesztés után	252	—	Creditori. — Hitelezők	460	19
Realități. — Ingatlanok	4906	90	Interese transitoare anticipate. — Atmeneti kamatok	670	84
Spese de proces anticipate. — Előlegezett per költségek	2724	32	Profit transpus din anul trecut. — Mult évről áthozott nyereség	1054	39
Interese transitoare active. — Atmeneti kamatok	756	03	Profit curat. — Tiszta nyereség	1020	42
	142014	14		142014	14

Contul profitului și perderilor. — Nyeresemény és veszteség számla.

Esiite. — Kiadás.	Cor.	fil	Intrate. — Bevétel.	Cor.	fil
Interese pentru depuneri spre fructificare. — Kamatok betétek után	681	81	Interese dela cambii escomptate. — Kamatok váltók után	3938	32
Interese de reescompt. — Kamatok vizleszámitolt váltók után	3589	70	Interese dela imprumuturi pe obligații. — Kötvény kölcsön után	571	39
Salare — Tisztviselők fizetése	1445	—	Competință. — Iutalások	2116	46
Porto — Posto költség	100	84	Venitul realităților. — Az ingatlanok jövedelme	195	80
Dare directă și comunală. — Allami és községi adó	129	28	Diverse. — Különlék	238	27
Dare după interesele de depuneri. — Betéti kamatozó Amortisare din mobiliar. — Törlesztés a felszerelésből	68	19	Venit din anul trecut. — Mult évi nyereség	1054	39
Profit transpus din anul trecut. — Mult évről áthozott nyereség	1054	39			
Profit curat. — Tiszta nyereség	1020	42			
	8114	63		8114	63

Ofenbaia, — Offenbánya la 31 Decembrie 1904.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Is. Tordai m. p., N. Fodorean m. p., V. Bumbuțiu m. p.,
președinte, director.

Simeon Cătană m. p. Panția Filimon m. p. Ioan Strb m. p.

S'au revădit și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Megvizsgálván a fő- és segédkönyvekkel, összhangzónak találtatott.

Ofenbaia, — Offenbánya, în 6 Martie 1905.

Comitetul de reviziune: — A föltulvizsgáló bizottság:

Vasile Gan m. p. Avram Cioran m. p. Laurențiu Ciorbea m. p.

IPSEN ALFRED

Magazin de încălțăminte,

BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 36.

Mare deposit de ghete de voiaj, sport și lux, pentru dame, bărbați și copii.

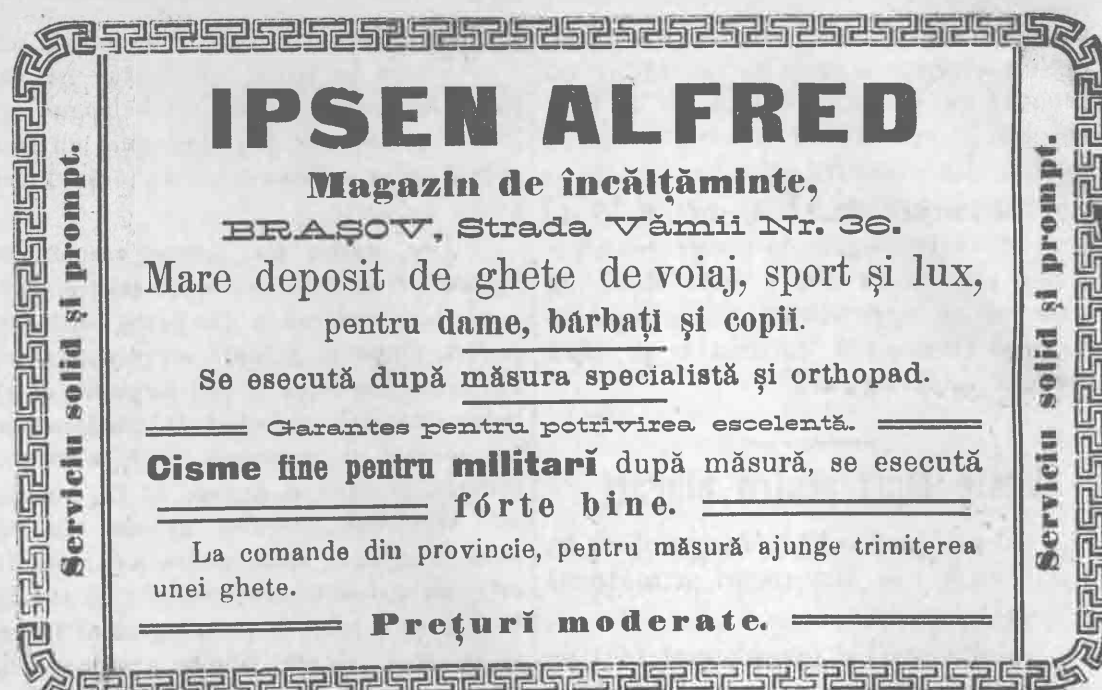
Se execută după măsura specialistă și orthopad.

Garantes pentru potrivirea escelentă.

Cisme fine pentru militari după măsură, se execută foarte bine.

La comande din provincie, pentru măsură ajunge trimiterea unei ghete.

Prețuri moderate.

Cruce séu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Vindecă și înviorază

Nu e mijloc secret. pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asmă, auțul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimitre banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundat cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja isfînăitatea crucii male electro-magnetice o recomandă îndecosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și local de vândare pentru țără i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

SVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

- „Resultat în tot'auna sigur și mulțumitor“.
- Prof. Dr. Erhardt, Berli director al cliniceii medic.
- „Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagreabilă la beut“.
- Prof. Dr. Kussmaul, Heidelberg, director al cliniceii medic.
- „În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur“.
- Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al cliniceii medicale.
- „În general lăudată ca având gust bun“.
- Prof. Dr. de Buhl, München, director al inst. patologic.
- „Un gust mult mai bun, decât la alte ape“.
- Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.
- „Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil, fără dureri și fără greutate“.
- Prof. Dr. de Leube, Würzburg, director al cliniceii medicale.
- „Întrebuințarea este liberă de ori-ce consecințe desagreabile“.
- Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul cliniceii medic.
- „Supără acțiunea stomacului, mai puțin decât alte ape minerale“.
- Prof. Dr. Theodori, București, medicul regal.
- „Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provocă indispoziții“.
- Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al cliniceii medic.
- „Efect unitar, foarte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată“.
- Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.
- „Se întrebuințază cu folos până în ultimul timp“.
- Prof. Dr. Schauta, Viena, director al cliniceii I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de rășboi c. și r. (secțiia sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aprópe fără excepție efect sigur și repede, necausând nici chiar la întrebuințare mai îndelungată indispoziții secundare. Bolnavii o beau bucuros din cauza gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“

se pöte căpăta în toate depositele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA în BUDAPESTA.

Spre a-se asigura contra amăgirilor, conșumentul s'ă c'ără expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF““ 41—0.1301.